

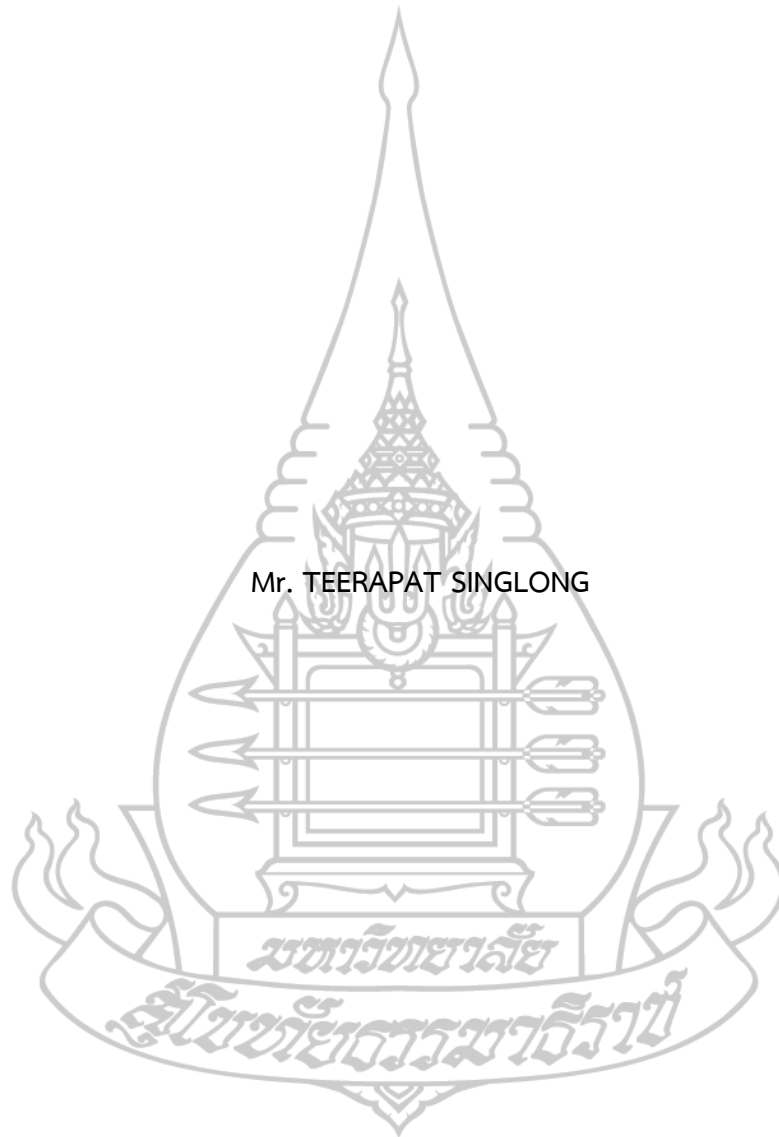
แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

พ.ศ. 2566

Guidelines for Developing Internal Environmental Operation of Early
Childhood Centers in Pluak Daeng District, Rayong Province

Mr. TEERAPAT SINGLONG

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration
School of Educational Studies Sukhothai Thammathirat Open University

2023

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
ชื่อและนามสกุล	นายธีรภัทร์ สิงห์หลง
แขนงวิชา / วิชาเอก	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ เรือเอกหญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 สิงหาคม พ.ศ. 2567

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ เรือเอกหญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณา สุตสมบูรณ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา คั่นคว่าอิสระ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ผู้ศึกษา นายธีรภัทร์ สิงห์หลง รหัสนักศึกษา 2652300357

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (บริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ เรือเอกหญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ ปีการศึกษา 2566

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง และ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 50 คน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ค่าความเที่ยงเท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า 1) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านอาคารสถานที่ และ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย (1) ควรกำหนดนโยบาย และจัดตั้งคณะทำงานประเมินสภาพแวดล้อมตามระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงรายงานผลต่อต้นสังกัดเป็นประจำทุกปี (2) ควรมีการบูรณาการทุกฝ่ายในการจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการทุกด้านของเด็กปฐมวัย (3) ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมร่วมกัน และ (4) ควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียนและผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย

คำสำคัญ การดำเนินงาน สภาพแวดล้อมภายใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Independent Study title: Guidelines for Developing Internal Environmental Operation of Early Childhood Centers in Pluak Daeng District, Rayong Province

Author: Mr. TEERAPAT SINGLONG; ID: 2652300357;

Degree: Master of Education (Educational Administration)

Independent Study Advisor: Lieutenant Dr. Chulalak Sorapan; Academic year: 2023

Abstract

The purposes of this research were to study 1) the internal environmental operation of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province; and 2) guidelines for developing internal environmental operation of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province.

The research population comprised 50 administrators, teachers and educational personnel of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province. The key research informants were five experts. The employed research tools were a questionnaire on internal environmental operation of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province, with reliability coefficient of .95, and an interview form concerning guidelines for developing internal environmental operation of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province. Data were analyzed using the frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that 1) the overall operation of internal environment of early childhood centers in Pluak Daeng district, Rayong province was rated at the highest level; the specific aspects of internal environmental operation could be ranked from top to bottom based on their rating means as follows: that of the learning and teaching, that of the interaction of the personnel, that of the management of internal environment of the early childhood center, and that of the buildings and facilities; and 2) guidelines for developing internal environmental operation of early childhood centers comprised the following: (1) the early childhood centers should determine the policies and appoint a work team to evaluate the environment condition in the pre-determined durations and submit the evaluation reports to the superior work unit regularly every year; (2) there should be the integration of all work divisions in seeking the learning sources both inside and outside of the classroom that are appropriate for every aspect of early childhood development; (3) there should be the emphasis on the participation in developing, improving, and solving the problems of environmental condition; and (4) there should be the preparation of educational development plans that promote the participation of the teachers, personnel, students and stakeholders, and enhance the good relationships among all stakeholders.

Keywords : Operation, Internal environment condition, Early childhood center

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจาก อาจารย์ เรือเอกหญิง ดร.จุฬาลักษณ์ โสระพันธ์ อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวทางอันก่อให้เกิดความคิดแก่ผู้วิจัยในทุกขั้นตอนของการทำงาน รวมทั้งให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการวิจัยด้วยความเอาใจใส่ที่ตีเสมอมา และขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. โสภณา สุดสมบูรณ์ กรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ที่ได้ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร และ ดร.นิพิฐพร โกมลกิตติศักดิ์ ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม และให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยขอขอบคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์แขนงวิชาบริหารการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และขอขอบคุณที่ร้อยตรีศราวุธ เย็นกาย ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำคู้ นางสาวญาณิฐา อุดมสุขโกคิน รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน จำเริญสันติ หวังน้ำ ผู้อำนวยการกองการศึกษา เทศบาลตำบลเกาะช้างใต้ นางวนิดา จันทพันธ์ หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลหนองเหียง และนางสาวศิริมล เล็กน้อย หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแพรกษาใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ตลอดจนผู้บริหารสถานศึกษา คณะครูทุกท่านในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์และอำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย และให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ขอบคุณเพื่อน ๆ ในรุ่นทุกคนที่ช่วยเป็นกำลังใจและให้คำแนะนำคอยช่วยเหลือด้วยดีตลอดเวลา สุดท้ายนี้ คุณประโยชน์และความดีอันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าอิสระเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา มารดา และครอบครัวของผู้วิจัย ที่คอยให้กำลังใจและความช่วยเหลือในทุกเรื่อง รวมทั้งทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้วย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

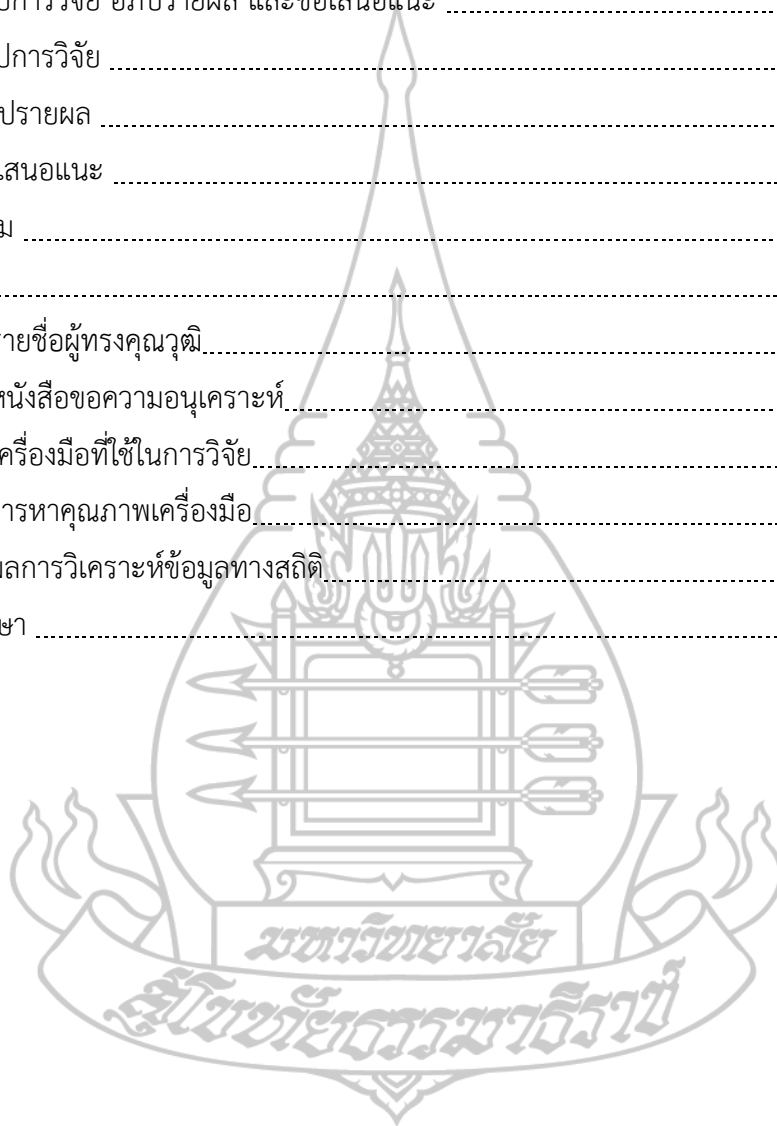
นายธีรภัทร์ สิงห์หลง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา	8
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	44
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	45
การเก็บรวบรวมข้อมูล	47
การวิเคราะห์ข้อมูล	48
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	49
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง	50
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปการวิจัย	66
อภิปรายผล	70
ข้อเสนอแนะ	76
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	82
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	83
ข หนังสือขอความอนุเคราะห์	86
ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	98
ง การหาคุณภาพเครื่องมือ	108
จ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ	114
ประวัติผู้ศึกษา	117

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1	การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา . 21
ตารางที่ 2.2	ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง 37
ตารางที่ 3.1	จำนวนประชากรของผู้บริหารและครู ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2567 44
ตารางที่ 4.1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน 49
ตารางที่ 4.2	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม 51
ตารางที่ 4.3	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านอาคารสถานที่ 52
ตารางที่ 4.4	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการเรียน การสอน 53
ตารางที่ 4.5	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัด การภายในสถานศึกษา 55
ตารางที่ 4.6	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร 57

ญ

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา 4

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคมและ สร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, 2560) การมุ่งเสริมสร้างสังคมที่ก้าวทันพลวัตของโลกและเกื้อหนุนให้คนไทยมีโอกาสที่จะพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ พร้อมกับการยกระดับกิจกรรมการผลิตและการให้บริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มที่สูงขึ้นโดยอยู่บนพื้นฐานของความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) จะต้องเริ่มจากการดูแลตั้งแต่เยาว์วัย โดยเด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของชีวิตและการพัฒนาในทุกด้าน เป็นช่วงวัยที่พัฒนาการทางด้านต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็วที่สุดและเป็นฐานรากที่สำคัญสำหรับพัฒนาการในช่วงวัยต่อ ๆ ไป ซึ่งเด็กปฐมวัยที่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสมตามช่วงวัย จะสามารถเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคต ดังนั้น การพัฒนาเด็กปฐมวัยจึงเป็นรากฐานที่มีผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพของคนตลอดชีวิตและเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าที่สุด กล่าวคือ เด็กที่มีสุขภาพดีมีความสามารถเรียนรู้ ทำงานได้เก่ง และเป็นพลเมืองดีที่จะนำความสำเร็จในสังคมที่ท้าทายในศตวรรษที่ 21 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการ และเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น โดยให้บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ในการสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดู และการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานที่รับดูแลสำหรับเด็กอายุระหว่าง 2 - 5 ปี มีหน้าที่จัดประสบการณ์การเรียนรู้ พัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ-สังคม และสติปัญญา และพัฒนาศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา โดยใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 เป็นกรอบในการบริหารงานของสถานศึกษา ส่วนราชการต่าง ๆ ที่ดำเนินการจัดตั้งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ดำเนินการในศูนย์ เด็กเล็ก จำนวน 7,520 แห่ง

กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม ดำเนินการในวัด มัสยิด เรียกว่า ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์ ในวัดมัสยิด จำนวน 4,155 แห่ง และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) ดำเนินการในโรงเรียน เรียกว่า การจัดการศึกษาอนุบาล จำนวน 2,651 แห่ง รวมทั้งสิ้น 14,326 แห่ง ซึ่งสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของแต่ละส่วนราชการจะมีโครงสร้างการบริหารงานและความเป็นเอกภาพ ในการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน นั่นคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมการพัฒนาชุมชนบริหารงาน โดยคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ซึ่งประกอบด้วย ตัวแทน ผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ศูนย์อบรมเด็กก่อน เกณฑ์ในวัด มัสยิดบริหารงานโดยคณะกรรมการบริหารศูนย์อบรม ก่อนเกณฑ์ในวัด มัสยิด ประกอบด้วย ผู้แทนครูผู้สอน ผู้แทนครูพี่เลี้ยง ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทน สถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ โดยมีเจ้าอาวาส อิหม่าม เป็นประธาน ของสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (สปช.) บริหารงานโดยผู้บริหารโรงเรียน ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วน ราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจ จากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็น สถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 8 ซึ่งศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความ พร้อมทั้ง 4 ด้าน ของเด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตาม มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

สภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพราะ สภาพแวดล้อมจะช่วยพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาได้อย่างรอบด้าน ทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสภาพแวดล้อมแบ่งได้หลายประเภท ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นเองตาม ธรรมชาติและสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งในการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ต้องจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในสถานศึกษาทั้งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ ความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม (สุทธิวรรณ ตันติจรนาวงศ์, 2564, น. 10-31) โดยการบริหารสภาพแวดล้อมใน สถานศึกษาที่อยู่รอบตัวผู้เรียนไม่ว่าจะจะเป็น สภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สนามเด็กเล่น เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางวิชาการ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การจัดการเรียนการสอนใน รูปแบบต่าง ๆ การใช้สื่อการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ เช่น การให้ นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทั้ง 3 สิ่งล้วนมีความสำคัญอย่าง

ยิ่งในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนเอง (พิมพ์วิภา ทายประโคน, 2560, น. 25)

จากรายงานผลการพัฒนาการศึกษาไทยที่ผ่านมา พบว่า เด็กที่จะเข้าสู่ระบบ การศึกษามีแนวโน้มลดลง พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เด็กมีพัฒนาการสมวัยลดลง จากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.7 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการจัดสรรทรัพยากรและการบริหาร สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษายังมีประสิทธิภาพต่ำ สถานศึกษาไม่สามารถใช้ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) ประกอบกับ รายงานผลการประเมินตนเองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ทั้ง 9 แห่ง พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ได้แก่ มีพื้นที่จำกัดในการสร้างสาธารณูปโภค ทำให้จุดบริการสาธารณูปโภค ไม่เพียงพอต่อการใ้ งานแหล่งเรียนรู้มีอยู่อย่างจำกัดไม่หลากหลายและทรุดโทรม ขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ขาดการประเมินสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งไม่ได้รับการซ่อมแซม พัฒนา ปรับปรุง ให้สภาพแวดล้อมมีความพร้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (สำนักงานรับรอง มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2565) รวมถึงการจัดแหล่งเรียนรู้ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งมีความแตกต่างกัน ในบางแห่งไม่เพียงพอต่อการจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ อีกปัญหาที่พบในเรื่องสภาพแวดล้อม คือ การบริหารจัดการภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ยัง ขาดบุคลากรทางด้านการบริหารอย่างผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นจำนวนมาก อันเนื่องจาก ข้อจำกัดในการสรรหา คัดเลือกตำแหน่งดังกล่าวก่อนหน้านี้ไม่มีความชัดเจน ส่งผลให้การบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในหลายแห่งต้องขึ้นตรงกับผู้อำนวยการกองการศึกษา ซึ่งทำให้มีความซ้ำซ้อน ของตำแหน่งระหว่างบุคคลส่งผลให้การดำเนินงานได้ไม่เต็มที่ประสิทธิภาพลดลง (รายงานการ ประเมินตนเองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลจอมพลเจ้าพระยา, 2565)

จากสภาพของปัญหาและเหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยในฐานะผู้กำกับดูแลศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม ภายในทุกมิติของศูนย์เด็กเล็กเป็นอย่างยิ่ง จึงมีความสนใจศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้าน สภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลปลวกแดง จังหวัดระยอง เพื่อให้การกำกับดูแล บริหารงานสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เด็กปฐมวัยได้รับการดูแล อย่างเหมาะสมตามช่วงวัย อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เอื้อให้เกิดการพัฒนาที่สมวัย ทำให้สามารถเติบโต เป็นผู้ใหญ่ที่ดีมีคุณภาพและจะเป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติต่อไปในอนาคตซึ่งการจัดให้มี สภาพแวดล้อมที่ดี ถูกสุขลักษณะ และปลอดภัย จะส่งผลให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้ มีพัฒนาการ สมวัย มีสุขภาพกายสุขภาพจิตที่ดีและเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศต่อไป

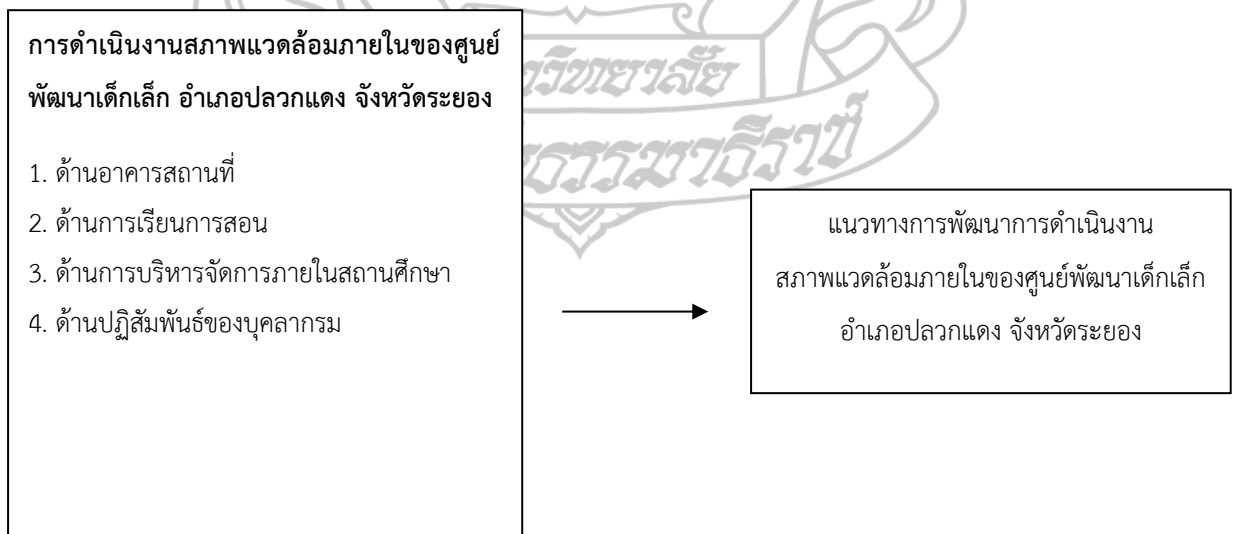
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

3. กรอบแนวคิดการศึกษา

การวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ตามแนวคิดของ ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2561), กิตติยา โพธิสาเกตู (2561), สุรกิจ ปรามสร (2561), จิราพร เครือแวงมน (2562), จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562), ภัทรานิษฐ์ สงประชา (2562), ภัทรสุดา ชมเชย (2563), สาริกา ราชบุญทอง (2564), สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2564), จิตรา พันพิพัฒน์ (2564), กิ่งกนก กิณเรศ (2565) และเนตรชนก ทองดำ (2565) เพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ดังภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ด้านตัวแปร

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง 4 ด้าน ประกอบด้วย

- 1) ด้านอาคารสถานที่
- 2) ด้านการเรียนการสอน
- 3) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
- 4) ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

4.2 ด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน

4.3 ด้านเวลา

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระยะเวลา ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน พ.ศ.2566 – 31 สิงหาคม พ.ศ. 2567

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ผู้บริหาร สถานศึกษา ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดำเนินการจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต และสิ่งที่ไม่มีชีวิตที่อยู่ในสถานศึกษา ให้มีสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น บรรยากาศดี มีความปลอดภัย ลดการเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ครูผู้สอนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

5.2 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายขององค์การที่กำหนดไว้ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

5.2.1 ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคารและสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย โดยมุ่งเน้นให้มีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่

เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสวยงาม สะอาดสะอึก เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

5.2.2 ด้านการเรียนการสอน หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน และจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ รวมถึงครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน ประกอบกับมีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม โดยมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการสมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยมที่ดี

5.2.3 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ที่เพียงพอและส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีระบบการประเมินผลการทำงานที่เป็นธรรม สม่ำเสมอ โปร่งใส รวมถึงวิธีการแก้ปัญหา ด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อย่างเป็น ระบบ เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

5.2.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน มีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่อยู่ร่วมกัน โดยครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อสนับสนุนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงการประเมินผลที่เกิดขึ้นภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่าง ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

5.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง วิธีการจัดการพัฒนาสิ่งต่างๆที่อยู่รอบ ๆ บริเวณสถานศึกษา ทั้งเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น

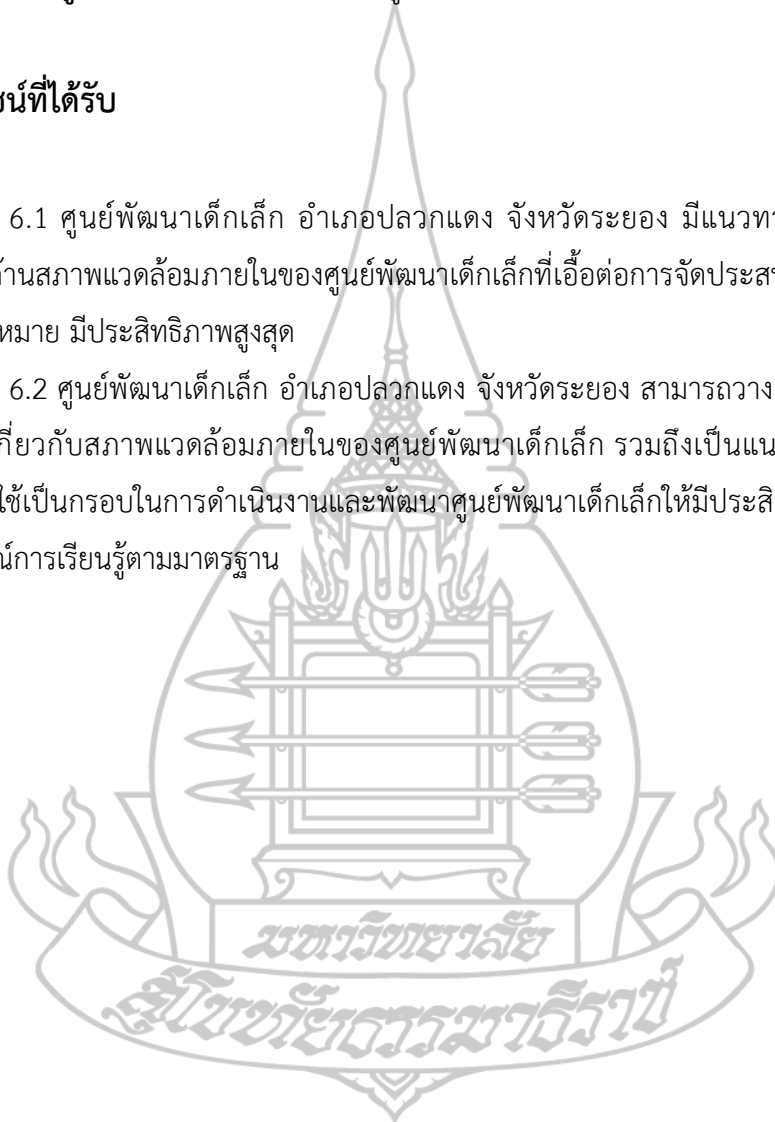
และเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ที่ส่งผลต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้สามารถใช้ประโยชน์อย่างหลากหลาย และคุ้มค่า มีความสอดคล้องต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องในการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ที่ดียิ่งขึ้น

5.4 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

6. ประโยชน์ที่ได้รับ

6.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เอื้อต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ให้บรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพสูงสุด

6.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง สามารถวางแผน ส่งเสริมและสนับสนุน เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามมาตรฐาน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอเรียงลำดับตามหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา
 - 1.3 องค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา
2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
 - 2.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.2 ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.3 ประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
 - 2.4 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562
 - 2.5 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559
 - 2.6 บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

1.1 ความหมายของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

การศึกษานิยามความหมายของ “การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาจากนักวิชาการหลายท่านโดยได้มีการใช้คำที่แตกต่างกัน ได้แก่ การจัดการสภาพแวดล้อม การบริหารสภาพแวดล้อม การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งปรากฏรายละเอียดดังต่อไปนี้

จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562, น. 50) ได้ให้ความหมายการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ และมีบรรยากาศดี มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายจะช่วยพัฒนานักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ มีสิ่งช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้และไม่มีมลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่จะช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง ให้ไปสู่จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้นๆ กำหนด

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2564, น. 10-31) ได้ให้ความหมายของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ไว้ว่า หมายถึง การดำเนินการควบคุม ดูแล ปรับปรุงสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้มีสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงามร่มรื่น บรรยากาศดี มีความปลอดภัยด้วยการลดอุบัติเหตุ อุบัติภัยที่จะเกิดขึ้นในสถานศึกษา จะส่งเสริมให้ผู้เรียนมีสุขภาพอนามัยและเกิดสุขนิสัยที่ดีส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียน

กฤษณุ ก้อสละ (2564, น. 23-24) ได้ให้ความหมายของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การดำเนินการลักษณะใด ๆ ในสถานศึกษาที่เป็นสิ่งเร้าที่มีศักยภาพและมีอิทธิพลต่อนักเรียนจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ มีความประทับใจต่อลักษณะสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นทั้งด้านอาคารสถานที่ บรรยากาศการเรียนการสอน การบริหารและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ได้บังคับบัญชา ครูผู้สอนกับ ผู้เรียน นักเรียนกับนักเรียน และบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ซึ่งลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้มีผลกระทบต่อการทำงานและการพัฒนาของโรงเรียนในหลาย ๆ ด้าน

เนตรชนก ทองดำ (2565, น. 13) ได้ให้ความหมายการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการลักษณะหรือสภาพต่าง ๆ ในสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ที่พฤติกรรมภายในและภายนอกเป็นสิ่งที่มิได้อยู่โดยรอบหรือปะปนกันทั้งที่มีอยู่ตามธรรมชาติหรือสิ่งที่ถูกสร้างขึ้น ทำให้นักเรียนเกิดการรับรู้ต่อลักษณะสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ ของสถานศึกษา ทั้งด้านอาคารสถานที่ ด้านการบริหารบรรยากาศการเรียน การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้บริหาร ซึ่งมีอิทธิพลและผลกระทบต่อการเรียนการสอนทั้งทางตรงและทางอ้อม การจัดสภาพแวดล้อมที่ดีมีความปลอดภัย มีวัสดุ อุปกรณ์เสริมสร้างพัฒนาการและการเรียนรู้จะช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาอย่างเหมาะสม

กึ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 18) ได้ให้ความหมายการบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา หมายถึง การจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ในสถานศึกษา ทั้งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาตัวเองในทุกด้าน

จากความหมายดังกล่าวสามารถสรุป ได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ดำเนินการจัดการสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่มีชีวิต และสิ่งที่ไม่มีชีวิต ที่อยู่ในสถานศึกษา ให้มีสภาพภูมิทัศน์ที่สวยงาม ร่มรื่น บรรยากาศดี มีความปลอดภัย ลดการเกิดอุบัติเหตุ รวมทั้งการสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารกับผู้ใต้บังคับบัญชา ครูผู้สอนกับนักเรียน ผู้เรียนกับผู้เรียน และบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และเสริมสร้างพัฒนาการของผู้เรียนในทุก ๆ ด้าน

1.2 ความสำคัญการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

ความสำคัญการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจาก ความสำคัญของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559, น. 235) กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีผลทางการศึกษาว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นเสมือนบ้านแห่งที่สองของนักเรียน ซึ่งนักเรียนจะต้องใช้ชีวิตในสถานศึกษาเป็นเวลาหลายชั่วโมง ในแต่ละวัน โดยเฉพาะสถานศึกษาประถมศึกษาซึ่งนักเรียนยังอยู่ระหว่างประถมวัย ควรได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษ สถานศึกษาจึงควรจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้คล้ายคลึงหรือดีกว่าที่บ้าน โดยสนองความต้องการของนักเรียน เพื่อช่วยพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา

ประวีณา โภควณิช (2559, น. 23) ได้กล่าวถึง อาคารและสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาจะช่วยเสริมสร้างความเจริญงอกงามทางร่างกายจิตใจสติปัญญาและสังคมของนักเรียน ช่วยทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกต่อการเรียนรู้ ก่อให้เกิดความจงรักภักดีและความภาคภูมิใจต่อสถาบัน ซึ่งจะมีผลไปถึงความพยายามที่จะสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ การสร้างชื่อเสียงเกียรติยศให้กับตนเองและสถาบันได้อีกด้วย นอกจากนี้แล้วสภาพแวดล้อมในสถานศึกษายังมีอิทธิพลต่อการหล่อหลอมพฤติกรรม ทศนคติค่านิยมสติปัญญาและสังคมของนักเรียนและครูอีกด้วย ซึ่งได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อนักเรียนในหลายด้าน เช่น

1) ด้านห้องเรียน หากห้องเรียนมีความสะอาด ทาสีอ่อน โยนแสงนุ่มนวลมีต้นไม้กระถางมีรูปภาพที่ดูแล้วสบายใจ มีซุ้มหรือมุมสงบได้หาความรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีความคุ้นเคยกับความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยตลอดเวลา ซึ่งจะช่วยให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นมากขึ้น

2) ด้านครู ซึ่งครูมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการปลูกฝังเจตคติค่านิยมและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียน เนื่องจากครูสามารถประสานเชื่อมโยงการอบรมเลี้ยงดูให้มีการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้น

3) ด้านเพื่อน เพื่อนเป็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญมากในการสร้างเจตคติค่านิยมและพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายจิตใจอารมณ์และสังคม หากนักเรียนมีความรักและเข้าใจเพื่อน การเรียนรู้ย่อมมีความสุขมีความคิดสร้างสรรค์ก็จะเกิดขึ้น และพร้อมที่จะเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองตามศักยภาพ

4) การจัดศูนย์วิชาการในห้องเรียน ซึ่งจะเป็นที่สนับสนุนให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางการเรียนได้มากที่สุดตามความสนใจความต้องการและความถนัด อีกทั้งยังมีผลต่อการเสริมสร้างเจตคติในการเรียนรู้ ตลอดจนสร้างลักษณะนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน รักการค้นคว้าและแสดงความรู้ด้วยตนเอง และสามารถเรียนร่วมกับเพื่อนทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ได้ ถือว่าเป็นการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้เกิดขึ้นได้

5) ด้านบรรยากาศในชั้นเรียน เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อความสามารถและส่งเสริมความร่วมมือการเรียนรู้ของนักเรียนโดยตรง บรรยากาศการเรียนที่ดีจะช่วยสนับสนุนให้นักเรียนได้เรียนรู้ จะช่วยให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความสามารถในการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีเจตคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

วิชิต เทพประสิทธิ์ (2560, น. 23-25) กล่าวถึงความสำคัญของสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่มีผลทางการศึกษาว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เหมาะสมกับวัยและระดับของผู้เรียนจะเป็นสิ่งที่สนับสนุนทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้ เพิ่มขึ้นความสำคัญของสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีหลายประการ ได้แก่

1) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่น ห้องเรียนมีความสะอาดสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วนทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็วตามแผนที่วางไว้

2) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้าน เช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจเป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึกพึงพอใจสนใจ อยากเรียน อยากรู้ ซึ่งจะเป็นตัวการนำไปสู่การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพในที่สุด ดังนั้นถ้าผู้เรียนอยู่ใน

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ทั้งทางด้านกายภาพ จิตภาพและทางด้านสังคมภาพแล้วจะช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าวได้

3) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียนประสบการณ์การเรียนรู้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมตามปกติแล้วการรับรู้และการเรียนรู้ของผู้เรียนจะเกิดขึ้นหลังจากที่ได้ปะทะสัมพันธ์กับสิ่งภายนอกที่มากระตุ้นประสาทสัมผัสของผู้เรียนการปะทะสัมพันธ์กับสิ่งต่าง ๆ เป็นการสร้างประสบการณ์ ดังนั้นถ้าเราต้องการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีก็ต้องจัดให้ผู้เรียนอยู่ในสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีก่อนแล้วสภาพแวดล้อมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกำหนดประสบการณ์ของผู้เรียนภายหลัง

4) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียน จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษาประการหนึ่งก็คือมุ่งให้ผู้เรียนมีบุคลิกภาพดี มีการแสดงออกทางกายวาจาและใจตามแบบอย่างที่ดีที่สังคมยอมรับกล่าวคือ มีคุณธรรมและจริยธรรมที่เป็นเครื่องหมายของคนดี มีการประพฤติปฏิบัติสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างดี การที่จะหล่อหลอมพฤติกรรมหรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียนให้เป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์นั้นต้องใช้เวลาและอาศัยปัจจัยหลายอย่างประกอบกัน จึงจะสามารถกล่อมกล่อมผู้เรียนได้ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ถือว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยปรับหรือโน้มน้าวพฤติกรรมของผู้เรียนโดยเฉพาะสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร มีความเป็นประชาธิปไตยยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันตัดสิ้นปัญหาด้วยเหตุผลต่าง ๆ เหล่านี้จะค่อยๆ แทรกซึมเข้าไปในความรู้สึกนึกคิดของผู้เรียนสะสมทีละน้อยจนในที่สุดก็จะแสดงออกในลักษณะของบุคลิกภาพรูปแบบในการรับรู้ตลอดจนค่านิยมต่าง ๆ ของผู้เรียน

5) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นตัวกำหนดอาณาเขตของการเรียนทำให้มีบรรยากาศที่แตกต่างไปจากกิจกรรมอื่นยกตัวอย่างเช่น ลักษณะของสภาพแวดล้อมในสถานเริงรมย์ ผู้เรียนเมื่ออยู่ในสภาพแวดล้อมทางการเรียนที่จัดไว้เหมาะสมก็จะรู้จักสำรวจอยู่ในระเบียบวินัย ควบคุมชั้นเรียนมีระบบระเบียบและง่ายสำหรับผู้สอนมากขึ้น

6) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน การจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในปัจจุบันเป็นอย่างกว้างขวาง หลายแหล่งเห็นความสำคัญของมุมวิชาการ ศูนย์วิชาการ มุมสื่อการเรียนการสอน ทำให้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมได้ตลอดเวลาที่ต้องการเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลางได้อย่างดี นอกจากนี้แหล่งทรัพยากรการเรียนจะช่วยพัฒนาความรับผิดชอบให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนตลอดจนเป็นการสร้างนิสัยให้ใฝ่รู้ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองไม่ยึดติดอยู่เฉพาะความรู้ที่ได้จากผู้สอน

7) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวนที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนต่าง ๆ อย่างตั้งใจและมีสมาธิ ยิ่งถ้าผู้สอนและเพื่อนร่วมชั้นซึ่งจัดว่าเป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านจิตภาพมีบุคลิกลักษณะที่อบอุ่นเป็นมิตรก็จะยิ่งทำให้บรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นไปในทิศทางที่พึงประสงค์มากยิ่งขึ้น

8) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน การจัดสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ อุปกรณ์ต่าง ๆ ให้ง่ายต่อการเคลื่อนไหวโยกย้าย ทำให้ผู้สอนไปถึงตัวผู้เรียนได้สะดวก ตำแหน่งของผู้สอนไม่จำเป็นต้องอยู่ประจำชั้นเสมอไป ผู้สอนอาจนั่งอยู่ท่ามกลางผู้เรียน เพื่อให้คำปรึกษาแนะแนวทางสภาพแวดล้อม เช่นนี้ช่วยให้ผู้สอนมีความใกล้ชิดกับผู้เรียนมากขึ้นทำให้ได้รู้จักอุปนิสัยตลอดจนพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นรายบุคคลได้ดี ส่วนผู้เรียนจะลดความกลัวและมีความกล้ามากขึ้นกล้าพูดกล้าแสดงความคิดเห็นมีเจตคติที่ดีต่อผู้สอน

9) สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้าหรือความอ่อนเพลียทางด้านสรีระของผู้เรียน เช่น การจัดโต๊ะ เก้าอี้ที่มีขนาดพอเหมาะกับร่างกายของผู้เรียนช่วยให้การนั่งสบายสามารถนั่งได้นาน ๆ โดยไม่ปวดหลัง การให้แสงสว่างในห้องเรียนที่เหมาะสมจะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาด้วย

พิมวิภา ทายประโคน (2560, น. 25) ได้สรุปการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่อยู่รอบตัวผู้เรียนไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เช่น ห้องเรียน โต๊ะ เก้าอี้ สนามเด็กเล่น เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางวิชาการ เช่น การจัดป้ายนิเทศ การจัดการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ การใช้สื่อการสอน และการจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการ เช่น การให้นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทั้ง 3 สิ่งล้วนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ตัวผู้เรียนเอง

สาริกา ราชบุญทอง (2564, น. 33) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นสิ่งสำคัญที่จำเป็น เนื่องจากสภาพแวดล้อมในปัจจุบันจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของการพัฒนาผู้เรียนเนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากจากในอดีต ดังนั้นบทบาทของครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับเครื่องมือ เทคโนโลยีต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีบทบาทกับการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ในอนาคต อาคารและสถานที่ ไม่ว่าจะเป็นการออกแบบใหม่หรือปรับปรุงของเดิม จำเป็นต้องพิจารณาถึงสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ รวมถึงการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกที่ทันสมัยและเพียงพอกับการใช้งานจริงของนักเรียนด้วย

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 20) กล่าวถึงสำคัญของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อผู้เรียน สถานศึกษาที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีจะเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนกลายเป็นสถานที่มีค่าของชุมชน ส่งผลให้ทุกคนเกิดความภาคภูมิใจเพิ่มความสนใจในการศึกษา และการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ส่งผลให้ครูมีแรงจูงใจจนทำให้เกิดความสุขในการปฏิบัติงาน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ความคิด มีความรับผิดชอบ มีความสุขในการมาเรียนและประสบผลสำเร็จในการศึกษา

จากข้างต้นสามารถสรุป ได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสนับสนุนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียน และสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ยังมีส่วนช่วยจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน พัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนมีส่วนช่วยในการควบคุมชั้นเรียนให้ผู้เรียนมีระเบียบวินัย เป็นแหล่งทรัพยากรทางการเรียน เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้เรียนด้วยกัน และการบริหารสภาพแวดล้อมที่ดีในสถานศึกษาจะช่วยส่งผลต่อความรู้สึกที่ดีของครู นักเรียน รวมทั้งคนอื่น ๆ ที่มีต่อสถานศึกษา

1.3 องค์ประกอบการทำงานด้านสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาจากทัศนะของนักวิชาการที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบการทำงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ดังนี้

ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2561, น.353) กล่าวถึง องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษามี 3 ด้าน คือ 1) ด้านการบริหารจัดการ 2) ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ และ 3) ด้านการเรียนการสอน

กิตติยา โพธิสาเกตู (2561, น. 57) กล่าวถึง องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบของการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามี 2 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านกายภาพ ประกอบด้วย 2 ตัวชี้วัดคือสภาพภายนอกห้องเรียนและสภาพภายในห้องเรียน และ 2) ด้านสัมพันธภาพ ประกอบไปด้วย 2 ตัวชี้วัดคือ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหาร และ ความสัมพันธ์ครูกับนักเรียน

สุรกิจ ปรางสร (2561, น. 11) กล่าวว่า องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. สภาพแวดล้อมด้านทางกายภาพ เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ อาคาร สถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนต่างๆ รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ทางธรรมชาติ เช่น ต้นไม้ พืช ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ เป็นต้น สภาพแวดล้อมทางกายภาพจะส่งผลต่อการเรียนการสอน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. สภาพแวดล้อมทางด้านจิตภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อความรู้สึก จิตใจ เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่าง บุคคล เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนด้วยกัน นักเรียนกับครูผู้สอน รวมถึงกฎ ระเบียบ และข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน

จิราพร เครือแวงมน (2562, น. 10) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษาประกอบไปด้วย 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดตกแต่งอาคารสถานที่ สิ่งปลูกสร้างมีความ มั่นคงแข็งแรง ปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย อาคารเรียน อาคารประกอบ ห้องเรียน ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ โรงอาหาร ห้องน้ำห้องส้วม ถูกสุขลักษณะ มีการดูแลความสะอาด อย่างสม่ำเสมอ อุปกรณ์ในห้องเรียน สนามกีฬา อุปกรณ์กีฬามีเพียงพอเหมาะสม และปลอดภัย

2. ด้านการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การ จัดทำหรือจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน วิธีการสอน การจัดกระบวนการเรียน ที่หลากหลายเน้นกระบวนการคิดและมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มีการวัดผลประเมินผลอย่างเป็น ระบบและตรวจสอบได้

3) ด้านการบริหาร หมายถึง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยมีกระบวนการ ในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การทำงานอย่างเป็นระบบการบังคับ บัญชาที่มีความเป็นกันเอง เป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหาร และตัดสินใจมีการ ทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือกันของบุคลากรที่จะทำให้งานบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562, น. 55) กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารจัดการ สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่

1. สภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการหรือด้านการบริหาร หมายถึง การกำหนด นโยบาย การวางแผน การนิเทศ การประเมินผล เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา

2. สภาพแวดล้อมทางกายภาพหรือด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เป็น วัตถุ อาคารสถานที่ และบริเวณสถานศึกษา

3. สภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอนหรือด้านวิชาการ หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ความคิดสร้างสรรค์กิจกรรมการพัฒนา และการรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อม

ภัทรานิษฐ์ สงประชา (2562, น. 11) กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน ตลอดจนบริเวณโรงเรียน สนามกีฬาและวัสดุอุปกรณ์ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียนในโรงเรียน

2. ด้านหลักสูตร หมายถึง การจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน การจัดการศึกษาที่ตอบสนองความรู้ที่ผู้เรียนมุ่งหวังจะได้รับจากสถาบันด้านวิชาการวิชาชีพ ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพในอนาคต และการดำเนินงาน การบูรณาการของสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง การจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอนแต่ละรายวิชา จัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีการเรียนรู้การวัดผล ประเมินผล การจัดแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การใช้สื่อนวัตกรรม การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนของครูและนักเรียนกับการเรียนการสอนเอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีอิสระในการคิดได้ลงมือปฏิบัติจริง

4. ด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง การจัดบริการให้ผู้เรียนได้รับความสะดวกสบาย ปลอดภัย มีความสุข เช่น อาหารกลางวัน การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย การดูแลและการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขอนามัยที่ถูกต้องการจำหน่ายสินค้าร้านค้าสหกรณ์ ในโรงเรียน ธนาคาร โรงเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียนนอกเหนือจากห้องเรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ที่เหมาะสมตรงกับความต้องการของผู้เรียน

5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน หมายถึง ลักษณะกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม พร้อมทั้งพัฒนาทักษะความสามารถของตามศักยภาพที่ตัวผู้เรียนมีความสนใจ และความถนัด ของแต่ละผู้เรียน นอกเหนือจากห้องเรียนเพื่อเป็นการพัฒนาบุคลิกภาพ เจตคติ และค่านิยม

6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งในและนอกห้องเรียน ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน การสร้างบรรยากาศเป็นกันเอง สนุกสนาน น่าเรียน รวมทั้งการแสดงออกถึงความรู้สึก หรือความสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นในหมู่คณะ ครูกับครู นักเรียนกับนักเรียน และครูกับนักเรียนในการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมถึงอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน ทั้งผลการเรียน พฤติกรรม ตลอดจนบุคลิกลักษณะส่วนตัวของผู้เรียน

ภัทรสุตา ชมเชย (2563, น. 5) กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบไปด้วย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านบริหารจัดการ และด้านวิชาการ มีรายละเอียด ดังนี้

1. ด้านกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ บริเวณรอบๆ โรงเรียน เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ การปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน ตลอดจนบริเวณโรงเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน
2. ด้านบริหารจัดการ หมายถึง การดำเนินการภายในสถานศึกษา เพื่อให้การปฏิบัติงานสำเร็จด้วยความร่วมมือของบุคลากร โดยมีการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้การบริหารบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
3. ด้านวิชาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งภายในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตลอดจนการสนับสนุนทางวิชาการต่างๆ ที่จะทำให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

สาริกา ราชนุกุลทอง. (2564, น. 47-57) กล่าวว่า องค์ประกอบของการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ด้าน ดังนี้

1. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ หมายถึง สภาพต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้น และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ตามธรรมชาติ สามารถมองเห็นและจับต้องได้ในสถานศึกษาส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียนที่อยู่ในสภาพแวดล้อมนั้น ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนสภาพแวดล้อมนอกชั้นเรียน และสภาพแวดล้อมด้านความปลอดภัย
2. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ด้านวิชาการการเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและจิตใจของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง
3. สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางสังคมและสัมพันธ์ภาพ หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรู้และทักษะการสอนของครูส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ การสร้างวินัยในตนเองและพฤติกรรมในการเรียน เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้

สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ (2564, น. 10-31) กล่าวว่า องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. การบริหารอาคารสถานที่ ต้องมีการวางแผนที่จะปลูกสร้างและการจัดแผนภูมิทัศน์ให้เหมาะสม
2. การรักษาความสะอาดของสิ่งแวดล้อมภายในสถานศึกษา
3. การรักษาความปลอดภัยในสถานศึกษา

4) การจัดสรรงบประมาณเพื่อการซ่อมแซม และบำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี

จิตรา พันพิพัฒน์ (2564, น. 165) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาไว้ว่า องค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามี 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกายภาพ 2) ด้านวิชาการ และ 3) ด้านการบริหารจัดการ

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 10-11) ได้สรุปเกี่ยวกับ องค์ประกอบของการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุเป็นรูปธรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยในสถานศึกษา คือ ด้านภูมิทัศน์ ด้านอาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนและด้านความปลอดภัย ซึ่งทุกส่วนจะช่วยอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ผลพลอยได้คือนักเรียนและบุคลากรมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา

2. ด้านการบริหารจัดการ หมายถึง การจัดสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ต้องประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริงอย่างมีระบบแบบแผน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์และวางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้โดยใช้หลักคุณธรรมนำความรู้ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

4. ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคล หมายถึง การแสดงออกของบุคคล ที่มีผลหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทั้งทางบวกหรือทางลบ อันจะนำมาซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ซึ่งได้แก่ การติดต่อสื่อสารกัน การร่วมมือกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงการแก้ปัญหาและสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้

เนตรชนก ทองดำ (2565, น. 30-46) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การส่งเสริมให้เกิดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนของสถานศึกษา เพราะอาคารสถานที่เป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน การจัดห้องเรียนและมีพื้นที่ในการพักผ่อน มีห้องเรียนที่พร้อมสำหรับการเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้และมีพัฒนาการการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องสุขา ตลอดจนสภาพ

และลักษณะห้องเรียน อุปกรณ์ในห้องเรียน สื่อการเรียนการสอนต้องมีปริมาณเหมาะสมเพียงพอและมีคุณภาพกับตัวผู้เรียน อีกทั้งยังต้องจัดให้เป็นระเบียบ สะอาดเหมาะสมกับสถานที่ตั้งในห้องเรียนหรือห้องปฏิบัติการ รวมถึงคำนึงถึงความปลอดภัยจากการใช้อาคารสถานที่อีกด้วย

2. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง เป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนซึ่งสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนประกอบด้วย การเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจทเรียนได้ด้วยตนเองโดยมีครูอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้ทั้งด้านความรู้ความสามารถและบุคลิกลักษณะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนและเป็นส่วนสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ทำให้การสอนเกิดประสิทธิผลตามความตั้งใจ คือ อุปกรณ์การสอนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

3. ด้านการให้บริการผู้เรียน หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ภายในสถานศึกษา โดยวิธีที่หลากหลาย ลักษณะสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่จัดให้นักเรียนในการรับบริการอาหารกลางวันที่มีประโยชน์ถูกสุขลักษณะ การดูแลการเดินทางไป-กลับบ้าน การตรวจความสะอาดร่างกาย เล็บ มือ ผมหรือเสื้อผ้า ให้บริการรักษาพยาบาลอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย การจัดบริการรับส่งนักเรียน การจัดบริการทุนการศึกษากับนักเรียนที่ยากจน ตลอดจนการปฏิบัติงานการดำเนินงานอย่างมีระบบ แบบแผน ทุกคนทำงานด้วยความร่วมแรงร่วมใจ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และช่วยเหลือซึ่งกัน ภายใต้อบรมภาคการทำงานที่เป็นกันเอง ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศในการที่ดี เพื่อนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางการบริหารที่เหมาะสมและสามารถตอบสนองความคาดหวังของนักเรียนได้

4. ด้านการจัดการศึกษา หมายถึง การดำเนินการใด ๆ ภายในโรงเรียน โดยวิธีที่หลากหลาย เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดผลสำเร็จและบรรลุวัตถุประสงค์ซึ่งสังเกตได้จากการทำงานอย่างมีระบบ แบบแผน ทุกคนทำงานด้วยความร่วมแรงร่วมใจความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ภายใต้อบรมภาคการทำงานที่เป็นกันเองซึ่งผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างบรรยากาศของการบริหารงานที่ดี เพื่อนำไปสู่การสร้างสภาพแวดล้อมทางการบริหารที่เหมาะสมต่อไป

5. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน หมายถึง กิจกรรมที่จัดอย่างเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบ วิธีกาที่ที่หลากหลายโดยมุ่งส่งเสริมการเรียนรู้และชีวิตความเป็นอยู่ของนักเรียนให้ดำเนินไปได้ด้วยดี มีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม เสริมสร้างเจต

คติ เห็นคุณค่าชีวิต ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์และส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจตนเอง โดยผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม

6. ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน หมายถึง สภาพแวดล้อมด้านสังคมกลุ่มเพื่อน เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันความสัมพันธ์ที่ติดต่อกันระหว่างบุคคล เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งด้านความรู้ความประพฤติ บุคลิกภาพ ทักษะคติและความเป็นอยู่ เมื่อบุคคลที่อยู่ร่วมกันย่อมมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรทำความเข้าใจในพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ของบุคคล เพื่อนำไปสู่การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม

จากทัศนะของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบ การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สรุปได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

องค์ประกอบ	นักวิชาการ											ความถี่	
	ยพัธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2561)	กิตติยา โพธิ์สาเกต (2561)	สรกิจ ปรางสร (2561)	จิราพร เครือแวงมน (2562)	จพามาส ชื่นห้วน (2562)	ภัทรานิชช สงประชา (2562)	ภัทรสุดา ชมเชย (2563)	สาริกา ราชบุญทอง (2564)	สพธิวรรณ ตันดิรจนาวงศ์	จิตรา พันพิพัฒน์ (2564)	กิ่งกนก กิณเรศ (2565)		เนตรชนก ทองคำ (2565)
1. ด้านอาคารสถานที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	12
2. ด้านการเรียนการสอน	✓			✓		✓		✓			✓	✓	6
3. ด้านการบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษา	✓			✓	✓		✓			✓	✓		6
4. ด้านความปลอดภัย									✓				1
5. ด้านวิชาการ					✓	✓	✓			✓		✓	5
6. ด้านการให้บริการผู้เรียน						✓						✓	2
7. ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน						✓						✓	2
8. ด้านจัดสรรงบประมาณ									✓				1
9. ด้านจิตภาพ			✓										1
10. ด้านปฏิสัมพันธ์ของ บุคลากร		✓	✓			✓		✓			✓	✓	6

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ประกอบที่มีลักษณะสอดคล้องกันได้จำนวน 10 ด้าน และใช้เกณฑ์ความถี่ ร้อยละ 50 ขึ้นไป เป็นเกณฑ์เลือกองค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สามารถลำดับองค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้ 4 ด้าน ดังนี้

- 1 ด้านอาคารสถานที่
- 2 ด้านการเรียนการสอน
- 3 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
- 4 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

จากนั้นผู้วิจัยได้ศึกษารายละเอียดของแต่ละองค์ประกอบและได้กำหนดเป็นนิยามเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่

ผู้วิจัยศึกษานิยามขององค์ประกอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่จากนักวิชาการที่ได้กล่าวไว้ในเชิงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ รายละเอียดดังต่อไปนี้

วิไลวรรณ แก้วถาวร (2561, น. 6) ได้กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ต่าง ๆ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ บรรยากาศ ความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งสิ่งอำนวยความสะดวกที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียน

ภัทรสุดา ชมเชย (2563, น. 5) ได้กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อม ด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทางด้านอาคารสถานที่ บริเวณรอบๆ โรงเรียน เป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ การปรับปรุงตกแต่งห้องเรียน อาคารเรียน ตลอดจนบริเวณโรงเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ให้เอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอน

สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2564, น. 10-4) ได้กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในสถานศึกษาทั้งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ ความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 10) ได้กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เป็นวัตถุเป็นรูปธรรมให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและความปลอดภัยในสถานศึกษา คือ ด้านภูมิทัศน์ ด้านอาคารสถานที่ โต๊ะ เก้าอี้ สื่อ อุปกรณ์การสอนและด้านความปลอดภัย ซึ่งทุกส่วน

จากนิยามที่นักวิจัยและนักวิชาการได้กล่าวถึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง สถานศึกษามีการจัดอาคารและสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย โดยมุ่งเน้นให้มีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา มีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่เสมอ เพื่อให้เกิดความสวยงาม สะอาดสะดวก เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน

การศึกษานियามองค์ประกอบของ "การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน" ผู้วิจัยศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน ซึ่งได้กล่าวไว้เกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ดังต่อไปนี้

วิไลวรรณ แก้วถาวร (2561, น. 6) ได้กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ทักษะและประสบการณ์ที่มีคุณภาพ และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประกอบด้วย หลักสูตร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนและครูสอน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน มีสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน

ภัทรานิษฐ์ สงประชา (2562, น. 69) กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนเป็นลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน หลักสูตร วิธีสอน การวัดผล ประเมินผล ตารา เอกสารประกอบการสอนความสัมพันธ์กับ ผู้เรียนกับครูทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ความกระตือรือร้นในการจัดการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอน เพื่อเอื้อต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทำให้มีอิสระในการคิด ได้ลงมือปฏิบัติจริง เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้การบูรณาการ

สาธิตา ราชบุญทอง. (2564, น. 52) ได้กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ด้านวิชาการการเรียนการสอน หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนงานด้านหลักสูตร เรียนการสอน การจัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศในการเรียนรู้และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกและจิตใจของผู้เรียนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 10) ได้กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ลงมือปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ ผู้เรียนสืบค้นข้อมูลได้อย่างกว้างขวาง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้โดยใช้หลักคุณธรรมนำความรู้ให้เกิดกับผู้เรียนอย่างแท้จริง

เนตรชนก ทองดำ (2565, น. 30-46) ได้กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน หมายถึง เป็นส่วนสำคัญที่จะสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และการพัฒนาการของนักเรียน ซึ่งสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอนประกอบด้วยการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ รวมทั้งสามารถสร้างความรู้ ความเข้าใจบทเรียนได้ด้วยตนเองโดยมีครูอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างมากในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีคุณภาพและประสิทธิภาพผู้สอนจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีได้ทั้งด้านความรู้ความสามารถและบุคลิกลักษณะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการสอนและเป็นส่วนสำคัญยิ่งประการหนึ่งที่ทำให้การสอนเกิดประสิทธิผลตามความตั้งใจ คือ อุปกรณ์การสอนสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ที่มี

อิทธิพลต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับความรู้และพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และใช้เป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิต

จากนิยามที่นักวิจัยและนักวิชาการได้กล่าวถึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง สถานศึกษามีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน และจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ รวมถึงครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน ประกอบกับมีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม โดยมีสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนมีพัฒนาการสมรรถนะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยมที่ดี

3) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

องค์ประกอบของ “การดำเนินงานด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา” ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาจากแนวคิดของนักวิชาการหลายท่าน จากนิยามขององค์ประกอบด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ปรากฏรายละเอียดดังนี้

จิราพร เครือแวงมน (2562, น. 11) กล่าวถึงการบริหารสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการภายในสถานศึกษาโดยมีกระบวนการในการดำเนินการต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา การทำงานอย่างเป็นระบบ การบังคับบัญชาที่มีความเป็นกันเอง เป็นประชาธิปไตย บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจมีการทำงานเป็นทีม มีการช่วยเหลือกันของบุคลากรที่จะทำให้ภารกิจบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 38) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อม ในสถานศึกษา หมายถึง การจัดสิ่งต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่ต้องประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ทางการบริหารให้เข้ากับสถานการณ์ที่เป็นจริง อย่างมีระบบแบบแผน โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสร้างสรรค์และวางแผนพัฒนางานที่เกิดจากการร่วมแรงร่วมใจของบุคลากรได้มีส่วนร่วมในการบริหารและตัดสินใจ

นิชาภา เจริญรวาย (2566, น. 6) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการภายในประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีวิสัยทัศน์ มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างการบริหารงานชัดเจน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษา มีการจัดงบประมาณสนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ

จากนิยามที่นักวิจัยและนักวิชาการได้กล่าวถึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน และมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีการจัดสรรงบประมาณสนับสนุน ที่เพียงพอและส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอโดยมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วน มีระบบการประเมินผลการทำงานที่เป็นธรรม สม่ำเสมอ โปร่งใส รวมถึงวิธีการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อย่างเป็น ระบบ เป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ

4) การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

“การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร” ผู้วิจัยศึกษานิยามจากนักวิชาการที่ให้แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคลกร มีรายละเอียดดังนี้

ได้มีนักวิจัยและนักการศึกษาการให้นิยามการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากรไว้หลายท่าน ดังนี้

สาธิตา ราชบุญทอง. (2564, น. 57) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร หมายถึง สภาพแวดล้อมที่เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรู้และทักษะการสอนของครูส่งผลต่อแรงจูงใจในการเรียนรู้ การสร้างวินัยในตนเองและพฤติกรรมในการเรียน เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้

กิ่งกนก กิณเรศ (2565, น. 11) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร หมายถึง การแสดงออกของบุคคลที่มีผลหรือมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทั้งทางบวกหรือ ทางลบ อันจะนำมาซึ่งการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนอื่น ซึ่งได้แก่ การติดต่อสื่อสารกัน การร่วมมือกันการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และการยอมรับซึ่งกันและกัน รวมถึงการแก้ปัญหาและสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นได้

เนตรชนก ทองดำ (2565, น. 46) กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ร่วมกันความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบุคคล เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วมชั้นเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งด้านความรู้ความประพฤติ บุคลิกภาพ ทัศนคติและความเป็นอยู่ เมื่อบุคคลที่อยู่ร่วมกันย่อมมีพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งมีลักษณะคล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรทำความเข้าใจในพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ของบุคคล เพื่อนำไปสู่การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการร่วมกันทำกิจกรรมเป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม

จากนิยามที่นักวิจัยและนักวิชาการได้กล่าวถึงสามารถสรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร หมายถึง มีปฏิสัมพันธ์อันดีต่อกัน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษามีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะ และความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่อยู่ร่วมกัน โดยครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อสนับสนุนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ รวมถึงการประเมินผลที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดระหว่าง ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

2.1 ความหมายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า มีหน่วยงาน องค์กร นักวิจัยและนักวิชาการ ได้นิยามความหมายศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ไว้ดังนี้

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2559) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานศึกษาที่ให้การอบรมเลี้ยงดูจัดประสบการณ์และส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 6) ตามพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ให้นิยามสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายความว่า ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการหรือเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ สถานรับเลี้ยงเด็ก และสถานสงเคราะห์ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองเด็กซึ่งมีเด็กปฐมวัยอยู่ในความคุ้มครองดูแล หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออย่างอื่น รวมทั้งโรงเรียน ศูนย์การเรียน หน่วยงานการศึกษา หรือหน่วยงานอื่นของรัฐหรือเอกชน และสถาบันศาสนา ที่มีวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2562, น. 3) มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติได้ให้นิยามสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย หมายถึง สถานที่ได้รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ และการศึกษา

สำหรับเด็กปฐมวัยครอบคลุมตั้งแต่ทารกแรกเกิดถึง 6 ปี หรือก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ใช้ชื่อหลากหลายรวมทุกสังกัดในประเทศไทย ได้แก่

- 1) กระทรวงมหาดไทย , ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนอนุบาล
- 2) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ , สถานรับเลี้ยงเด็กเอกชน
- 3) กรุงเทพมหานคร , ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน (สำนักพัฒนาสังคม สถานรับเลี้ยงเด็กกลางวัน (สำนักอนามัย) และโรงเรียนอนุบาล (สำนักการศึกษา)
- 4) กระทรวงสาธารณสุข , ศูนย์เด็กเล็กในโรงพยาบาล
- 5) กระทรวงศึกษาธิการ , โรงเรียนอนุบาล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน) และโรงเรียนอนุบาลเอกชน (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน)
- 6) หน่วยงานอื่น ๆ เช่น โรงเรียนอนุบาลสาธิตในมหาวิทยาลัย กระทรวงกลาโหม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ มูลนิธิ และองค์กรเอกชน

ต่อมาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ดำเนินการได้ถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจจากรัฐบาลเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการแทนตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งถือว่าเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 8 ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น มีหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาความพร้อมทั้ง 4 ด้าน ของเด็กอายุระหว่าง 2-5 ปี ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่แต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาคัดเลือกและแต่งตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

จากความหมายและนิยามที่มีหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ให้ความหมายไว้ สรุปได้ว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หมายถึง สถานที่รับดูแล พัฒนา จัดประสบการณ์เรียนรู้ การศึกษา และส่งเสริมพัฒนาการการเรียนรู้ให้เด็กเล็กมีความพร้อม ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาสำหรับเด็กอายุระหว่าง 2 - 5 ปี โดยกระทรวงมหาดไทย จะมีชื่อเรียกว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและโรงเรียนอนุบาล

2.2 ความสำคัญของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

การจัดการศึกษาปฐมวัยในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนเกณฑ์ของสถาบันศาสนา ศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มของเด็กพิการและเด็กซึ่งมีความต้องการพิเศษ หรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่เรียกชื่ออื่นเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542 สำหรับการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์การเรียนรู้และ

ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็กอายุระหว่าง 2 - 5 ปี เตรียมความพร้อมให้เด็กเล็กมีความพร้อมทั้ง 4 ด้าน อันได้แก่ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ-สังคม และสติปัญญา และพัฒนาศักยภาพในการศึกษาต่อในระดับประถมศึกษา โดยมีการหน้าที่ ดังนี้ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

1) การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนเด็กเล็ก ได้แก่ อาหารกลางวัน อาหารว่าง เครื่องนอนอาหารเสริม (นม) วัสดุ สื่อ อุปกรณ์การศึกษา และวัสดุครุภัณฑ์ การตรวจสุขภาพเด็กเล็กประจำปี โดยบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข บริการอื่น ๆ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความพร้อม เช่น เป็นศูนย์ 3 วัยและหรือศูนย์การเรียนรู้ชุมชน เป็นต้น

2) การให้บริการอบรมเลี้ยงดู จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ให้เด็กเล็ก อายุ 2-5 ปี ที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือใกล้เคียงได้ตามศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) จัดประสบการณ์ และส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ ให้เด็กเล็กมีการพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้เหมาะสมตามวัย ศักยภาพของเด็กแต่ละคน ตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและกิจกรรมตามหลักสูตร

โดยมีการกิจในการพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ (กรมวิชาการ, 2542)

- (1) เสริมสร้างร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี
- (2) กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
- (3) มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข
- (4) มีคุณธรรม จริยธรรมและมีจิตใจที่ดีงาม
- (5) ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว รักการออกกำลังกาย
- (6) ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
- (7) รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและความเป็นไทย
- (8) อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
- (9) ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย
- (10) มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาเหมาะสมกับวัย
- (11) มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
- (12) มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

2.3 ประเภทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, 2559)

2.3.1 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง

2.3.2 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยรับถ่ายโอนจากส่วนราชการต่าง ๆ ได้แก่ กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ และกรมการศาสนา

การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละประเภทมีแนวทางการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมพัฒนาชุมชน และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติราชการเป็นไปตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ปฏิบัติราชการตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท0893.4/ว276 ลงวันที่ 21 มกราคม 2554 เรื่อง ขออนุญาตแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ดังนี้

รูปแบบที่ 1 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งหมด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวิชาการ เช่นเดียวกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งเอง และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนจากกรมการพัฒนาชุมชน และสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปฏิบัติตามมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

รูปแบบที่ 2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและศาสนสถานร่วมกันบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนว่าหน่วยงานใดจะมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้านใด โดยให้ปฏิบัติตามขออนุญาตแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0893.4/ว276 ลงวันที่ 21 มกราคม 2554

รูปแบบที่ 3 กรณีศาสนสถานเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการศูนย์ทั้งหมดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทำหน้าที่จัดสรรเงินอุดหนุนให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ยกเว้นรายการอาหารเสริม (นม) ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเป็นผู้จัดซื้อจัดจ้าง

ให้แก่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ปฏิบัติตามข้อแนะนำแนวทางปฏิบัติในการบริหารจัดการศูนย์อบรมเด็กก่อนระดับประถมศึกษาในศาสนสถาน ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0893.4/ว 276 ลงวันที่ 21 มกราคม 2554

2.4 มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562

มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติถือเป็นมาตรฐานขั้นต้นที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาเด็กของประเทศ และเป็นมาตรฐานเชิงคุณภาพเพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานและจัดบริการให้เด็กปฐมวัยได้มีโอกาสเริ่มต้นชีวิตอย่างมีคุณภาพและเท่าเทียมกัน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำเป็นการเพิ่มคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ที่สำคัญที่สุดในการนำประเทศไทยสู่ความเจริญก้าวหน้า มั่นคง ยั่งยืน ท่ามกลางความท้าทายของโลกในศตวรรษที่ 21 โดยทุกหน่วยงานใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 ในการประเมินการจัดการคุณภาพการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพการบริการดูแลพัฒนา และจัดการศึกษาสำหรับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษา เป็นการปรับกระบวนการทัศน์ให้ใช้เด็กเป็นที่ตั้งของการกำหนดมาตรฐาน คำนึงถึงการตอบสนองต่อสิทธิพื้นฐานที่เด็กทุกคนพึงได้รับซึ่งถือเป็นการวางรากฐานการพัฒนามนุษย์แทนการใช้บริบทหรือหน่วยงานต้นสังกัดเป็นที่ตั้ง การมีมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติฉบับเดียวเป็นมาตรฐานกลาง ให้ทุกหน่วยงานร่วมจัดทำ ร่วมใช้ยึดหลักประเมินการดำเนินงานให้เป็นแนวทางเดียวกันและประสานงาน เพื่อมุ่งเป้าหมายเดียวกันคือ การพัฒนาคุณภาพ จึงสอดคล้องและตอบสนองต่อการบูรณาการงานพัฒนาเด็กปฐมวัยของ 4 กระทรวงหลักและอีกหลายหน่วยงาน ตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือการบูรณาการความร่วมมือการพัฒนาคนตลอดช่วงชีวิต (กลุ่มเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุ) เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2560 นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพของเด็กปฐมวัย สร้างรากฐานที่แข็งแรงของพลเมืองคุณภาพต่อไป

การจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาร่วมดำเนินการ ได้แก่ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กรุงเทพมหานคร สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) นอกจากนี้ผลการวิจัยของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และมาตรฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานคุณภาพของอาเซียน มาตรฐานความปลอดภัย คู่มือเฝ้าระวัง คัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการ DSPEM เป็นต้น นำมาใช้ประกอบในการจัดทำมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติด้วย นอกจากนี้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติเป็นเครื่องมือในการประเมินคุณภาพของการดำเนินงานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัด ที่ดูแลเด็กในเวลากลางวัน ช่วงอายุตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 6 ปีบริบูรณ์ หรือ ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งใช้ได้กับทุกบริบท โดยได้มีการเทียบเคียงกับมาตรฐานของทุกหน่วยงานที่มีอยู่แล้วร่วมกับมาตรฐานคุณภาพของภูมิภาคอาเซียนฯ

ทั้งนี้ หากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีศักยภาพการให้บริการพัฒนาเด็กอย่างมีคุณภาพสูงกว่ามาตรฐานนี้ สามารถพิจารณาเพิ่มเติมเกณฑ์ดังกล่าวได้ตามบริบท เช่น สถานรับเลี้ยงและพัฒนาเด็กเอกชน สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนอนุบาลทั้งรัฐและเอกชน โรงเรียนอนุบาลนานาชาติ ฯลฯ สารของมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติพ.ศ. 2562 ประกอบด้วยมาตรฐาน 3 ด้าน ได้แก่

มาตรฐานด้านที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/26 ข้อ

มาตรฐานด้านที่ 2 กระบวนการดูแลจัดประสบการณ์ เรียนรู้ และเล่น จำนวน 5 ตัวบ่งชี้/ 20 ข้อ

มาตรฐานด้านที่ 3 คุณภาพเด็กปฐมวัย

- 3 ก แรกเกิด ถึง 2 ปี (2 ปี 11 เดือน 29 วัน) จำนวน 2 ตัวบ่งชี้/7 ข้อ

- 3 ข 3 ปี ถึง 6 ปี (ก่อนเข้าเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1) จำนวน 7 ตัวบ่งชี้/22 ข้อ

การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 นั้น เป็นไปตามมาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ตัวบ่งชี้ที่ 1.3 การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัย จำนวน 8 ข้อย่อย มีรายละเอียดตัวบ่งชี้ ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมเพื่อความปลอดภัยอย่างเป็นระบบ
- (2) โครงสร้างและตัวอาคารมั่นคง ตั้งอยู่ในบริเวณและสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย
- (3) จัดการความปลอดภัยของพื้นที่เล่น/สนามเด็กเล่น และสภาพแวดล้อมภายนอกอาคาร
- (4) จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ให้ปลอดภัย

เหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ

(5) จัดให้มีของเล่นที่ปลอดภัยได้มาตรฐาน มีจำนวนเพียงพอ สะอาด เหมาะสมกับระดับพัฒนาการของเด็ก

- (6) ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยเดินทางอย่างปลอดภัย
- (7) จัดให้มีระบบป้องกันภัยจากบุคคลทั้งภายในและภายนอกสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
- (8) จัดให้มีระบบรับเหตุฉุกเฉิน ป้องกันอัคคีภัย/ภัยพิบัติตามความเสี่ยงของพื้นที่

(มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ, 2562)

2.5 มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ส่วนราชการต่าง ๆ ถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดตั้งขึ้นเอง ถือเป็นสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พ.ศ. 2542 มาตรา 18 และมาตรา 8 แต่ยังคงมีความแตกต่างหลากหลาย ทั้งในด้านโครงสร้างการบริหารงาน ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านการบริหารจัดการ ด้านวิชาการและด้านกิจกรรมตามหลักสูตร ด้านอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนของชุมชน รวมถึงการพัฒนาคุณภาพ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องรับผิดชอบภารกิจกาจัดการศึกษาให้ได้คุณภาพและมาตรฐานสามารถให้บริการตอบสนองชุมชนด้านกาจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ปี อย่างทั่วถึงและเป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพตามอำนาจหน้าที่ และเจตนารมณ์ของรัฐบาล ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือปฏิบัติในการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยแบ่งมาตรฐานเป็น 6 ด้าน ดังนี้

(1) มาตรฐานด้านการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารงาน และด้านการบริหารงบประมาณ ดังนี้

- ด้านการบริหารงาน เป็นการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเรื่อง การจัดตั้ง ย้าย รวม ยุบ และยกเลิกศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมถึงการจัดการศึกษาและการให้บริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ครอบคลุมเรื่อง การรับสมัครเด็กเข้าศึกษา การให้บริการส่งเสริมสนับสนุนสำหรับเด็ก การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การปิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การปฏิบัติงานของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กระหว่างปิดภาคเรียน นอกจากนี้ยังเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

- ด้านการบริหารงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตามที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้เกี่ยวกับการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และวัสดุครุภัณฑ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) มาตรฐานด้านบุคลากร แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านมาตรฐานตำแหน่ง ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และด้านการบริหารงานบุคคล ดังนี้

- ด้านมาตรฐานตำแหน่ง เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับ การกำหนดคุณสมบัติเฉพาะ สำหรับผู้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครูผู้ช่วย ผู้ช่วยครูผู้ช่วย ผู้ดูแลเด็ก รวมถึงการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ ลักษณะงานที่ปฏิบัติ และอัตราค่าตอบแทน

- ด้านผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสำคัญคือ

(1) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายก

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการและพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (2) ผู้บริหารและหัวหน้าส่วนราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนงานโครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานทุกฝ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานต่าง ๆ

- ด้านการบริหารงานบุคคล เป็นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับการกำหนดอัตราบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การกำหนดค่าตอบแทน สิทธิ และสวัสดิการ การประเมินผลการปฏิบัติงาน รวมไปถึงการพัฒนาบุคลากร

(3) มาตรฐานด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย แบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านความปลอดภัย ดังนี้

- ด้านอาคารสถานที่ เป็นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเกี่ยวกับ การกำหนดที่ตั้ง การควบคุมชั้นอาคาร การกำหนดพื้นที่ใช้สอยภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงการควบคุม ดูแล อาคารสถานที่ทุกส่วนให้มีความพร้อมสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

- ด้านสิ่งแวดล้อม เป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการดูแลสิ่งแวดล้อมภายในและภายนอกอาคาร ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่ แสงสว่าง รั้ว สภาพแวดล้อมและมลภาวะ พื้นที่เล่นกลางแจ้ง และระเบียบ

- ด้านความปลอดภัย แบ่งออกเป็น 2 มาตรการคือ มาตรการป้องกันความปลอดภัย และมาตรการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์ฉุกเฉินและอันตรายต่าง ๆ

(4) มาตรฐานด้านวิชาการ และกิจกรรมหลักสูตร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นสถานศึกษาและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 4 และมาตรา 18 ดังนั้น การกำหนดปรัชญาการศึกษาปฐมวัย หลักการศึกษา จุดมุ่งหมาย สาระการเรียนรู้ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ 2-5 ปี คุณลักษณะตามวัย การบริหารงานวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560

(5) มาตรฐานด้านการมีส่วนร่วม และส่งเสริมสนับสนุน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถือเป็นการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมจากหลายฝ่าย ได้แก่ บุคคล

ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรรัฐ สถาบันการศึกษา และศาสนสถาน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ ร่วมระดมสรรพกำลังและทรัพยากร ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ ร่วมตรวจสอบ ร่วมประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ร่วมแก้ไข เพื่อการพัฒนา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งการมีส่วนร่วมและสนับสนุนนั้น ในด้านต่าง ๆ ดังนี้ ด้านวิชาการด้านอาคารสถานที่ ด้านงบประมาณ ด้านบุคลากร ด้านความสัมพันธ์กับชุมชน การให้บริการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นอกเหนือจากการให้การอบรมเลี้ยงดู การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย การส่งเสริมสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจากครอบครัว ชุมชน และภาคส่วนของสังคม โดยจัดทำเป็นโครงการ กิจกรรม ที่ทำร่วมกัน เช่น การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก , โครงการปฐมนิเทศผู้ปกครองนักเรียน, โครงการนิเทศการวิชาการ, การจัดตั้งชมรมผู้ปกครองศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, โครงการเยี่ยมบ้านนักเรียน เป็นต้น

(6) มาตรฐานด้านการส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย การดำเนินงานเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางด้านการพัฒนาเด็กปฐมวัย มีศักยภาพในการพัฒนาเด็กมากขึ้น เสริมสร้างความเข้มแข็งในการปฏิบัติงานด้านพัฒนาเด็กปฐมวัยระหว่างผู้บริหาร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หัวหน้าส่วนราชการ ข้าราชการ กับ บุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเอง ในระดับพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กปฐมวัย โดยการดำเนินงานส่งเสริมเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัยนี้มีแนวทางการดำเนินงาน คือ แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานเครือข่าย/สมาคม/ชมรม จัดทำแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุนทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดหางบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และสถานที่ เพื่อให้ เกิดศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นต้นแบบของการพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือศูนย์เรียนรู้การพัฒนาเด็กปฐมวัย สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การพัฒนาการจัดการศึกษาปฐมวัย การพัฒนาเด็กปฐมวัย และพัฒนาครูให้มีความรู้ ทักษะ และศักยภาพในการปฏิบัติงานได้ตาม ศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.6 บริบทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นสถานศึกษาในความกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีที่ตั้งอยู่ในเขตท้องถิ่นอำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง เป็นส่วนราชการในสังกัดกระทรวงมหาดไทย โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และร่วมมือกับรัฐในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล การจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง ดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาของกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น (กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น, 2566) ดังนี้

วิสัยทัศน์

“ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ตลอดชีวิต บนพื้นฐานความเป็นไทยตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทักษะในศตวรรษที่ 21 ดำรงชีวิตอย่างมีความสุขและยั่งยืน”

พันธกิจ

1. จัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัยให้เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น ได้เรียนรู้ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. ส่งเสริมพัฒนาให้เด็ก เยาวชน และประชาชนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21
3. ขับเคลื่อนพลังจากทุกภาคส่วน ให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
4. ส่งเสริมศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปบูรณาการในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
6. พัฒนาคุณภาพการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

เป้าประสงค์

1. สถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น (SBMLD)
2. สถานศึกษามีปัจจัยที่เอื้อต่อการจัดการศึกษาที่เพียงพอและเหมาะสม
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษามีระบบสารสนเทศทางการศึกษา ถูกต้อง รวดเร็ว ทันสมัย และเชื่อมโยงในรูปแบบเครือข่าย (NETWORK) อย่างมีประสิทธิภาพ
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศึกษานิเทศก์ที่เพียงพอและมีคุณภาพ
5. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบนิเทศการศึกษาที่มีคุณภาพ
6. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ
7. สถานศึกษามีการบริหารจัดการระบบแผนงานและงบประมาณทางการศึกษา อย่างมีประสิทธิภาพ
8. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการบริหารงานบุคคลที่มีคุณภาพ
9. สถานศึกษามีการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 (3R x 8C)
10. สถานศึกษาส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์
11. คณะกรรมการการศึกษาท้องถิ่นทุกระดับ (ระดับประเทศ ระดับภาค ระดับจังหวัด และระดับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

12. กลุ่มเครือข่ายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
13. กลุ่มเครือข่ายครูได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
14. กลุ่มเครือข่ายการนิเทศการศึกษาท้องถิ่นได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
15. คณะกรรมการสถานศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
16. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาสให้ภาครัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
17. ผู้บริหารท้องถิ่นมีความรู้ความเข้าใจในการเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงการจัดการศึกษาท้องถิ่น
18. สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการจัดการศึกษาท้องถิ่น
19. สถานศึกษาส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น
20. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ การอนุรักษ์ การสืบสาน ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่นสำหรับเด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
21. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาแบบบูรณาการให้แก่ผู้เรียน
22. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งเสริม สนับสนุนการทำนุบำรุงศาสนาให้แก่เด็ก เยาวชน และประชาชนในท้องถิ่น
23. สถานศึกษาส่งเสริม สนับสนุนการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
24. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงให้แก่ประชาชน
25. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบพหุวัฒนธรรม
26. สถานศึกษามีการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมระหว่างพุทธศาสนากับอิสลามศึกษา
27. ครูและบุคลากรทางการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับสวัสดิการและสวัสดิภาพอย่างเท่าเทียมในสังกัดอื่น สร้างขวัญกำลังใจ และความภูมิใจการปฏิบัติหน้าที่
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ทุกแห่ง นำยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการศึกษาของกรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น มาจัดทำมีแผนพัฒนาการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย 10 ยุทธศาสตร์ (กรมส่งเสริมปกครองท้องถิ่น, 2566) ดังนี้
- ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในการพัฒนาท้องถิ่น
- ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะด้านภาษาเพื่อการสื่อสารและการคิดคำนวณ (3R)

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีทักษะชีวิตในศตวรรษที่ 21 (8C)

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนาคุณลักษณะและค่านิยมที่พึงประสงค์ของผู้เรียน

ยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษาท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาศักยภาพผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้เกี่ยวข้อง

ยุทธศาสตร์ที่ 7 การอนุรักษ์ สืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 8 การทำนุบำรุงศาสนา

ยุทธศาสตร์ที่ 9 การพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่นตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ที่ 10 การส่งเสริม บูรณาการทางการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงสันติสุข และลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีภารกิจด้านการจัดการศึกษาในเด็กที่มีอายุระหว่าง 2-5 ปี ที่อยู่ในทะเบียนบ้านเขตพื้นที่ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ประกอบด้วยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสิ้น จำนวน 9 แห่ง รายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ที่	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สังกัด	จำนวน ครู/ บุคลากร	จำนวน นักเรียน
1	เทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา	เทศบาลตำบลจอมพล	4	41
2	บ้านแม่ น้ำคู้ใหม่	เจ้าพระยา องค์การบริหารส่วนตำบล แม่ น้ำคู้	4	44
3	เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง	เทศบาลตำบลบ้านปลวกแดง	2	26
4	องค์การบริหารส่วนตำบลปลวกแดง	องค์การบริหารส่วนตำบล ปลวกแดง	8	73
5	องค์การบริหารส่วนตำบลมาบยางพร	องค์การบริหารส่วนตำบลมาบ ยางพร	8	76

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ที่	ชื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	สังกัด	จำนวน ครู/ บุคลากร	จำนวน นักเรียน
6	บ้านคลองกร้า	องค์การบริหารส่วนตำบล ตาสีหิ	2	20
7	วัดหนองบอนวิปีสนา	องค์การบริหารส่วนตำบล ตาสีหิ	13	142
8	องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไร่	องค์การบริหารส่วนตำบล หนองไร่	7	104
9	องค์การบริหารส่วนตำบลละหาร	องค์การบริหารส่วนตำบล ละหาร	2	46
รวม			50	572

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยในประเทศ

จิตตานันท์ สุพรรณอินทร์ และเฉษิณู กิจระการ (2560, น.91) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมการ เรียนรู้สำหรับสถานศึกษาประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 29 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการจัดการ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสภาพที่พึงประสงค์การ จัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด กลยุทธ์การจัดการ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา คือ 1) การจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ ด้วยปัญญา 2) การพัฒนาเทคโนโลยีทางการศึกษา 3) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ การ จัดสภาพแวดล้อมอยู่ร่วมกับธรรมชาติตามหลัก Educare และ 4) จัดศูนย์การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับ ชุมชน และ 3) แนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา คือ ระดมความคิด เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทางกายภาพ ประชุมปรึกษาหารือและช่วยกันวางแผนพัฒนา ดำเนินการ ส่งเสริมและพัฒนาการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน

มีการส่งเสริมการจัดบรรยากาศของชั้นเรียนให้เปรียบเสมือนกลุ่มของสังคม ส่งเสริมการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนทั้งในและนอกห้องเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษ ส่งเสริมกระบวนการจัดการ เรียนรู้ของนักเรียนในทุกๆ ด้าน มีการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูสร้าง บรรยากาศที่อบอุ่น เต็มไปด้วยความรักและความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน มีการส่งเสริมการจัดทำ ระบบสารสนเทศให้มีคุณภาพและทันสมัย การประยุกต์ใช้ ICT เพื่อการบริหารจัดการ พัฒนาและ สรรหาบุคลากรด้าน ICT

วนิดา รุ่งโรจน์สันติสุข และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2561, น. 2093) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของผู้บริหารและครูที่มีต่อ การจัดสภาพแวดล้อมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหาร จริยธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการบริหารวิธีการ และแนวทางการ พัฒนาการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม สรุปได้ว่า ด้านการบริหารต้องมีการกำหนดนโยบายอย่าง ชัดเจน มีการดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลาติดตามผลอย่างเป็นระบบ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบุคลากรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากร เพิ่มพูนความรู้โดยการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประเมินการปฏิบัติงานและให้ความสำคัญในการ สร้างขวัญกำลังใจ ด้านการบริหารงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอใช้งบประมาณอย่าง คุ่มค่าประหยัดและเกิดประโยชน์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

จิราพร เครือแวงมน (2562, น. 137-143) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการดำเนิน แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรประกอบและตัวชี้วัดแนวทางการจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ประกอบด้วย 3 องค์กรประกอบ 50 ตัวชี้วัด โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) สภาพปัจจุบันของแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านอาคารสถานที่และด้านการบริหาร ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้านโดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริหารด้าน อาคารสถานที่ และด้านการจัดการเรียนรู้ 3) แนวทางการดำเนินแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม การเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 มีแนวทาง

กาดำเนินงาน 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 19 ข้อ 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ จำนวน 15 ข้อ และ 3) ด้าน การบริหาร จำนวน 16 ข้อ

สิวราช อินตะวิชัย (2563, น. 114-115) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ระดับสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากและความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้กับ ความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี ได้แก่ ด้านที่ 1 ด้านกายภาพ คือ 1) โรงเรียนมีสถานที่หรือพื้นที่ที่นั่งหรือที่พักผ่อนตามพื้นที่บริเวณทั่วไปต้องมียุ้งเพียงพอรองรับกับ การทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียน มีพื้นที่ทำงานได้ทั้งแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว 2) จัดให้มีโต๊ะ เก้าอี้ที่ นั่งเพียงพออยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน 3) ปรับปรุงสื่ออุปกรณ์การเรียนให้มีคุณภาพทันสมัยเหมาะสมกับ เทคโนโลยีการเรียนรู้ของยุคปัจจุบันด้านที่ 2 ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ คือ 1) เน้นการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง 2) การสื่อสารด้วยคำพูดและท่าทางที่ สุภาพและเป็นมิตร มีการรับฟังซึ่งกันและกัน 3) ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และ ด้านที่ 3 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้เรียน คือ 1) มีหลักการที่ยึดนักเรียนเป็นสำคัญเน้นความต้องการ ของผู้เรียนเป็นหลัก 2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เลือกศึกษาตามความสนใจหรือความต้องการของผู้เรียน เช่น มีกิจกรรมชุมนุมที่หลากหลาย 3) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงผลงาน เช่น การจัดกิจกรรม แบบบูรณาการโครงการร่วมกันของระดับชั้นหรือร่วมกันของรายวิชาเดียวกัน 4) การศึกษาเรียนรู้จาก บุคคลที่เป็นตัวอย่างที่ดีมีความน่าสนใจเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้นักเรียนค้นหาตัวเอง

พรทิพย์ วารินิล (2563, น. 97-99) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการดำเนินงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและ ความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง มีระดับการ ดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านอาคารสถานที่ และด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความปลอดภัยมีแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน ดังนี้ 1) ด้านอาคาร สถานที่ มีแนวทางในการพัฒนาโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณมา สนับสนุนในการดำเนินงานอาคารสถานที่ให้เอื้อในการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ควรมีการ วางแผนโครงสร้างอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความ ปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารแยกเป็นสัดส่วน ในการจัด กิจกรรมมีพื้นที่ใช้สอยแยกเฉพาะห้องนอน ห้องอาหาร ห้องกิจกรรมการเรียนรู้ ห้องปฐมพยาบาล

และจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรในการดำเนินงานอาคารสถานที่ ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้พื้นที่ใช้สอยที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า 2) ด้านสิ่งแวดล้อมมีแนวทางในการพัฒนาโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนในการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องตามเกณฑ์มาตรฐาน ควรจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกอาคารให้ให้เป็นสัดส่วนเอื้อต่อการเรียนรู้จัดให้มีแหล่งเรียนรู้สำหรับผู้ปกครองเพื่อเรียนรู้การส่งเสริมพัฒนาการเด็กจัดสภาพแวดล้อมของพื้นที่สนามเด็กเล่นให้มีสภาพแวดล้อมที่ดี ร่มรื่นและมีการตรวจสอบ ซ่อมแซมบำรุงเครื่องเล่นสนามอยู่เสมอ จัดให้มีอุปกรณ์ป้องกันการบาดเจ็บ เช่น ทำบ่อทรายหรือใช้ทรายรองพื้นเครื่องเล่นสนาม 3) ด้านความปลอดภัย มีแนวทางในการพัฒนาโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกให้เอื้อต่อการเรียนรู้ปลอดภัยและถูกสุขลักษณะ ควรติดตั้งสัญญาณ หรือระบบป้องกันภัย เช่น ถังดับเพลิง มีการตรวจสอบสภาพของอุปกรณ์ สำหรับป้องกันภัยให้มีสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอและจัดให้มีการอบรมให้ความรู้ ให้กับครูผู้ดูแลเด็กและบุคลากรภายในศูนย์ ในการป้องกันภัยต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอและควรมีการวางแผนจัดให้มีการซักซ้อมแผนการป้องกันภัยในการเคลื่อนย้ายเด็ก

สาริกา ราชบุญทอง (2564, น. 212) ได้ศึกษาวิจัย เรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนารูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย 1) หลักการของรูปแบบ 2) จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 3) กระบวนการบริหารสภาพแวดล้อม ประกอบด้วย 3.1) ด้านการบริหาร ได้แก่ การกำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การนำผลการประเมินไปพัฒนาและปรับปรุง 3.2) ด้านกายภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียนแหล่งเรียนรู้และความปลอดภัยในการเรียนรู้ 3.3) ด้านการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3.4) ด้านการจัดการชั้นเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การกำกับดูแลชั้นเรียน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศชั้นเรียน 3.5) ด้านชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือรวมพลัง การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและเกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ และ 4) ผลลัพธ์ของรูปแบบ

ธงชัย ทองเสวก (2565, น. 95-108) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ผลการวิจัยพบว่า 1) จากการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า

งานอาคารและสถานที่ ข้าราชการครู ผู้ประกอบการและนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน คือ ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมทางกายภาพออกแบบการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมจะช่วยสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน สภาพแวดล้อมทางจิตวิทยา การเตรียมพร้อมในการส่งเสริมสัมพันธภาพที่ดีความรู้สึกที่ดีระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกันเองกับผู้เรียนผู้สอนต้องจัดหาวิธีที่จะตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้ของผู้เรียนต่อไป สภาพแวดล้อมทางสังคม นอกจากการเตรียมความพร้อมในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ซึ่งเป็นกันเองระหว่างผู้สอนและผู้เรียนแล้ว การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหารครูและชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน

2) การสร้างแนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ด้วยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันมีทั้งหมด 9 แนวทาง และเมื่อนำไปสังเคราะห์เป็นพฤติกรรมได้ 9 พฤติกรรม เพื่อนำไปใช้สร้างแนวทางในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ (1) การจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน (2) การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียน (3) การสร้างบรรยากาศห้องเรียนเสมือนจริง (4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน (5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้นอกห้องเรียน (6) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ห้องเรียนเสมือนจริง (7) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน (8) ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้ปกครอง และ (9) ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนกับเพื่อน

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Campisano (2018 อ้างถึงใน กิ่งกนก กิณเรศ, 2565, น. 66) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ต้นแบบเกี่ยวกับทฤษฎี เกี่ยวกับผลกระทบของสิ่งแวดล้อมของที่ทำงานของสถานศึกษาสายมัธยมศึกษาตอนต้น ผลการศึกษา พบว่า ถ้าสถานศึกษาบรรลุสิ่งต่อไปนี้ ประสิทธิภาพขององค์กร ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เป็นไปตามเป้าหมายของสถานศึกษา การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับครู ครูตั้งใจทำงานครูใหญ่ต้อง จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเสริมสร้างความคิดริเริ่ม ลดการกำหนดที่จะก่อให้เกิดความกำกวมในบทบาทหน้าที่และการขัดแย้ง ในการทำงานให้ความสมดุลระหว่างระบบราชการกับความอิสระใน วิชาชีพครู ต้องเลือกครูใหม่ที่เหมาะสมกับสิ่งแวดล้อมในการทำงานของสถานศึกษา

Shboul and Khalil (2018 อ้างถึงใน พรทิพย์ วารินิล, น. 69) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการจัดการและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอาคารเรียนเป็นหนึ่งในความท้าทายหลักที่ต้องเผชิญกับการบริหาร โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังจากความต้องการการศึกษาที่เพิ่มขึ้นและ

พยายามเพิ่มขีดความสามารถในการดูดซับของจำนวนนักเรียนที่เพิ่มขึ้นนอกเหนือจากการเพิ่มจำนวนจำนวนวันของปีการศึกษาและความจริงที่ว่า นักเรียนพักอยู่โรงเรียนมากกว่าหกชั่วโมงต่อวัน สิ่งนี้ต้องศึกษาความเป็นจริงของการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อจัดการอาคารเรียนและความสามารถในการตอบสนองความต้องการในอนาคตของกระบวนการเรียนการสอน จากที่นี้วัตถุประสงค์ของการศึกษาคือการเปิดเผยแนวทางการบริหารที่จา เป็นเพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของอาคาร เรียนในโรงเรียนสำรวจ (โรงเรียนเทคโนโลยีในจอร์แดน)

Gierczyk (2021) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ผลกระทบของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนต่อการพัฒนาความสามารถ, มุมมองย้อนหลังของนักศึกษาวิทยาลัยอังกฤษและโปแลนด์ที่มีพรสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนและครูมีอิทธิพลต่อการพัฒนาความสามารถของนักเรียนการพรสวรรค์อย่างไร ตามที่ทั้งนักเรียนชาวอังกฤษและโปแลนด์ได้ให้สัมภาษณ์ พบว่า ครูมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาความสามารถของพวกเขา สภาพแวดล้อมในโรงเรียนภาษาอังกฤษถูกพรรณนาว่าอำนวยความสะดวกมากกว่าสภาพแวดล้อมของโรงเรียนในโปแลนด์แม้ว่าทั้งสองจะมีข้อดีและข้อเสียแม้ว่าการศึกษานี้ไม่ได้อ้างว่าเป็นตัวแทนสากล แต่การค้นพบอาจมีความสำคัญต่อโรงเรียนการศึกษาและการปฏิบัติทางจิตวิทยาในระดับการป้องกันการสอนและมนุษย์สัมพันธ์

จากการศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยค้นพบตัวแปรสำคัญที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จากการสังเคราะห์แนวคิดของ ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2561), กิตติยา โพธิสาเกตู (2561), สุรกิจ ปรางสร (2561), จิราพร เครือแวงมน (2562), จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562), ภัทรานิษฐ์ สงประชา (2562), ภัทรสุดา ชมเชย (2563), สารีภา ราชบุญทอง (2564), สุทธิวรรณ นิตรจนาวงศ์ (2564), จิตรา พันพิพัฒน์ (2564), กิ่งกนก กิณเรศ (2565) และ เนตรชนก ทองดำ (2565) ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีขั้นตอนดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและผู้ให้ข้อมูล

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษากับกลุ่มประชากร

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรของผู้บริหารและครู ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2567

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง	จำนวนประชากร (คน)
ตำบลปลวกแดง	10
ตำบลตาสิทธิ์	19
ตำบลละหาร	2
ตำบลแม่น้ำคู้	4
ตำบลมาบยางพร	8
ตำบลหนองไร่	7
รวม	50

1.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน และ 2) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือ

2.1.1 แบบสอบถาม มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) จำนวนรวม 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่ ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร โดยกำหนดค่าน้ำหนักของคะแนนแบบสอบถามเป็น 5 ระดับ ดังนี้ (Likert, 1961 อ้างถึงใน เนตรชนก ทองคำ, 2565, น. 61)

5 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

2.1.2 แบบแบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีข้อคำถามประกอบด้วย 4 ด้าน คือ

1) ด้านอาคารสถานที่

- 2) ด้านการเรียนการสอน
- 3) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
- 4) ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

2.2.1 แบบสอบถาม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) วิเคราะห์วัตถุประสงค์ของการวิจัย ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำรา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2) สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์และตัวแปรให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิดของการวิจัย

3) เสนอแบบสอบถามฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องครอบคลุมกับเนื้อหาที่ต้องการวัด และความเหมาะสมของภาษา

4) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการหาค่า IOC (Index of Item – Objective Congruence) สร้างแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหาที่ได้วางไว้ ก่อนจะนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรง จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ก) โดยใช้วิธีการตรวจสอบความสอดคล้องของวัตถุประสงค์และข้อคำถาม (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 (ภาคผนวก ง)

5) ปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้จากการเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้น

6) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับ ผู้บริหาร และครู ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 30 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Co-efficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1970 อ้างถึงใน จักรพงษ์ แผ่นทอง, 2562) ได้ค่าความเที่ยง เท่ากับ .95 (ภาคผนวก จ)

7) นำแบบสอบถามมาแก้ไขปรับปรุงอีกครั้งตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระก่อนจะนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างจริง

8) ทำการจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.2.2 แบบสัมภาษณ์ มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) ศึกษาค้นคว้ากรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากนั้นร่างข้อคำถามให้สอดคล้องกับตัวแปร

2) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามแนวทางการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้ง 4 ด้าน มาจัดลำดับจากมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดไปค่าเฉลี่ยมากที่สุด ดังนี้

- (1) ด้านอาคารสถานที่
- (2) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา
- (3) ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร
- (4) ด้านการเรียนการสอน

3) เสนอแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างให้อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษา

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ ก่อนนำไปใช้จริงกับผู้ให้ข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม

3.1.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

3.1.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้การตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms เป็นกลุ่มประชากรจำนวน 50 คน และเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้ทั้งสิ้น 44 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.00

3.2 การสัมภาษณ์

3.2.1 ผู้วิจัยได้โทรศัพท์ประสานกับผู้ให้ข้อมูล จากนั้นนัดวัน เวลา และสถานที่ เพื่อเตรียมการดำเนินการสัมภาษณ์ตามที่ผู้ให้ข้อมูลสะดวก

3.2.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากสาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ส่งถึงผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ที่เป็นผู้ให้ข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.2.3 ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นกำหนดไว้ โดยขออนุญาตบันทึกข้อมูลการสัมภาษณ์ด้วยเครื่องบันทึกเสียง เพื่อนำข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ในภายหลัง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนแล้ว ได้ดำเนินการตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม

4.1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.1.2 ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง วิเคราะห์ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) โดยใช้เกณฑ์แปลความหมาย ดังนี้ (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2565)

ค่าเฉลี่ย	หมายถึง	ความหมาย
4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับมากที่สุด
3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับปานกลาง
1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับน้อย
1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในระดับน้อยที่สุด

4.2 แบบสัมภาษณ์ ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

(N = 44)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	5	11.36
หญิง	39	88.64
รวม	44	100
2. อายุ		
น้อยกว่า 35 ปี	13	29.55
35 - 40	12	27.27
41 - 45 ปี	11	25.00
46 - 50 ปี	4	9.09
มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	4	9.09
รวม	44	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

(N = 44)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
3. ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	6	13.63
ปริญญาตรี	25	56.82
สูงกว่าปริญญาตรี	13	29.55
รวม	44	100
4. ประสบการณ์ทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	10	22.73
5-10 ปี	19	43.18
มากกว่า 10 ปี	15	34.09
รวม	44	100

จากตารางที่ 4.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 88.64 มีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 และมีอายุ 41-45 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 56.82 และมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 43.18

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

การวิเคราะห์การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปรากฏดังตารางที่ 4.2 - 4.6

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวม

(N = 44)

ด้านที่	ด้านสภาพแวดล้อม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
		(μ)	มาตรฐาน (σ)	
1	ด้านอาคารสถานที่	4.59	0.44	มากที่สุด
2	ด้านการเรียนการสอน	4.68	0.35	มากที่สุด
3	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	4.64	0.38	มากที่สุด
4	ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร	4.67	0.46	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย		4.64	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.35$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.35$) รองลงมา คือ ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.46$) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.38$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้าน อาคารสถานที่ ($\mu = 4.59$, $\sigma = 0.44$)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านอาคารสถานที่

(N = 44)

ข้อที่	ด้านอาคารสถานที่	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน(σ)	แปลผล
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคาร และสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย	4.59	0.66	มากที่สุด
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา	4.68	0.52	มากที่สุด
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อม	4.48	0.63	มาก
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่เสมอ	4.64	0.57	มากที่สุด
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความร่มรื่น สวยงาม มีการจัดบรรยากาศและสถานที่ให้สะอาด	4.68	0.56	มากที่สุด
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่สะดวกต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.59	0.62	มากที่สุด
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเขตบริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	4.50	0.70	มากที่สุด
	เฉลี่ย	4.59	0.44	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านอาคารสถานที่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ) = 4.59, σ = 0.44) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา (μ) = 4.68, σ = 0.52) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความร่มรื่น สวยงาม มีการจัดบรรยากาศและสถานที่ให้สะอาด (μ) = 4.68, σ = 0.56) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ อยู่เสมอ (μ) = 4.64, σ = 0.57) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคาร และสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย (μ) = 4.59, σ = 0.66) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกห้องเรียนที่สะดวกต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (μ) = 4.59, σ = 0.62) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเขตบริเวณ สถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (μ) = 4.50, σ = 0.70) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม (μ) = 4.48, σ = 0.63)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการเรียนการสอน

ข้อที่	ด้านการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
		(μ)	มาตรฐาน (σ)	
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน	4.82	0.39	มากที่สุด
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ	4.86	0.41	มากที่สุด

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

(N = 44)

ข้อที่	ด้านการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน	
			มาตรฐาน	แปรผล (σ)
10	ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน	4.64	0.53	มากที่สุด
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	4.52	0.59	มากที่สุด
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเพียงพอ	4.57	0.50	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.68	0.35	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (μ) = 4.68, (σ) = 0.35) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ (μ) = 4.86, (σ) = 0.41) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน (μ) = 4.82, (σ) = 0.39) ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน (μ) = 4.64, (σ) = 0.53) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเพียงพอ (μ) = 4.57, (σ) = 0.50) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม (μ) = 4.52, (σ) = 0.59)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการภายใน
สถานศึกษา

(N = 44)

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
		(μ)	มาตรฐาน (σ)	
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.64	0.49	มากที่สุด
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนปฏิบัติงาน และติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง	4.64	0.49	มากที่สุด
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ดี	4.73	0.50	มากที่สุด
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	4.61	0.49	มากที่สุด
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน การบริหารจัดการ อย่างต่อเนื่อง	4.59	0.54	มากที่สุด
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบข้อมูลสารสนเทศ ในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน	4.64	0.49	มากที่สุด

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

(N = 44)

ข้อที่	ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
		(μ)	มาตรฐาน (σ)	
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นธรรม และโปร่งใส	4.70	0.51	มากที่สุด
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิธีการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมอย่างเป็น ระบบ	4.48	0.55	มาก
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ	4.73	0.45	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.64	0.38	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.38$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มี 2 ข้อ คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.50$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.45$) รองลงมา คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นธรรม และโปร่งใส ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.51$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.49$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.49$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ($\mu = 4.64$, $\sigma = 0.49$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวก

สะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 4.61, \sigma = 0.49$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน การบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 4.59, \sigma = 0.54$) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิธีการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อย่างเป็นระบบ ($\mu = 4.48, \sigma = 0.55$)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

(N = 44)

ข้อที่	ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร	ค่าเฉลี่ย (μ)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	แปลผล
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา	4.73	0.50	มากที่สุด
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	4.68	0.52	มากที่สุด
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	4.66	0.53	มากที่สุด
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา	4.66	0.61	มากที่สุด

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

(N = 44)

ข้อที่	ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	แปลผล
		(μ)	มาตรฐาน (σ)	
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูบุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการประเมินการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา	4.70	0.59	มากที่สุด
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก	4.61	0.62	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.67	0.46	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.67$, $\sigma = 0.46$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ($\mu = 4.73$, $\sigma = 0.50$) รองลงมาคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูบุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการประเมินการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา ($\mu = 4.70$, $\sigma = 0.59$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ($\mu = 4.68$, $\sigma = 0.52$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูบุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.61$) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีม

และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 4.66$, $\sigma = 0.53$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก ($\mu = 4.61$, $\sigma = 0.62$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

จากการวิเคราะห์เนื้อหาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการกองการศึกษา และผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในอำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 18 - 24 กรกฎาคม 2567 ระยะเวลาในการสัมภาษณ์ประมาณท่านละ 1 ชั่วโมง ปรากฏผล ดังนี้

3.1 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านอาคารสถานที่ ดังนี้

3.1.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดโครงสร้างการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำกับ ดูแล และดำเนินงาน ด้านอาคาร สถานที่ และสภาพแวดล้อม พร้อมทั้งจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการประเมิน ดูแล จุดเสี่ยง ความปลอดภัย และกำหนดให้มีการตรวจสอบอาคารสถานที่อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานการตรวจสอบ เสนอต่อต้นสังกัด รวมถึงจัดเก็บเอกสารเพื่อใช้สำหรับประเมินการประกันคุณภาพการภายในสถานศึกษาในทุก ๆ ปีการศึกษา ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องดำเนินงานให้เป็นไปตามตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ตามมาตรฐานที่ 1 การบริหารจัดการสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ในส่วนของการดำเนินงานด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ให้สถานศึกษาดำเนินการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงตามแบบฟอร์มที่กำหนดทุก ๆ 3 เดือน และรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ เพื่อนำข้อมูลมาวางแผนแนวทางการปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่ชำรุดหรือเสียหายไม่สามารถใช้งานได้ และอีกส่วนหนึ่งต้นสังกัดสำรวจอาคาร

สถานที่ในการที่จะปรับปรุงพัฒนาให้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับผู้เรียนและผู้รับบริการ” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ได้มาตรฐาน ต้องมีการจัดโครงสร้างการปฏิบัติหน้าที่ จัดตั้งเป็นคณะทำงาน ร่วมกันดูแล ตรวจสอบสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เป็นไปตามมาตรฐาน พร้อมสำหรับการจัดการศึกษาและจัดหาเครือข่ายภายในภายนอก ตั้งคณะทำงานแต่ละด้านร่วมกันกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ เป้าหมายระดับปฏิบัติการให้มีความสอดคล้องกับ วิสัยทัศน์ พันธกิจ”

3.1.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด โดยกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ให้ครอบคลุม รวมทั้งกำหนดวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่จะดำเนินงาน เพื่อให้รู้ถึงประโยชน์ที่จะได้รับอย่างชัดเจน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อให้ได้มาตรฐานต้องกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์และแผนพัฒนาการศึกษาที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่กำหนดรายละเอียด โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน รวมถึงสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานในแผนพัฒนาการศึกษา” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องจัดทำรูปแบบแผนพัฒนาการมีส่วนร่วมเป็นลายลักษณ์อักษรมีให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประสานงานกันในการดำเนินการต่าง ๆ ของฝ่ายบริหาร ฝ่ายช่าง ฝ่ายบริหาร การศึกษา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การดำเนินงานในรูปแบบคณะกรรมการและการมีส่วนร่วมจากประชาชนอย่างจริงจัง”

3.1.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำโครงการ/กิจกรรม รูปแบบการดำเนินงานรวมถึงการจัดงบประมาณสนับสนุน เช่น โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการโดยเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด เพื่อขอรับงบประมาณสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำมาจัดทำโครงการเกี่ยวกับบริหารสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึงขออนุมัติจากคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อขอใช้เงินสะสม สำหรับการสร้าง ปรับปรุง พัฒนา อาคารสถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้พร้อมต่อการจัดประสบการณ์เรียนรู้ ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การดำเนินงานจัดการสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องจัดทำโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมภายใน รวมถึงสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงาน” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “การจัดทำโครงการ/กิจกรรม การดำเนินงานสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องทำเป็นโครงการที่ได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย ลักษณะของโครงการกิจกรรม อาทิเช่น โครงการปรับปรุงสภาพแวดล้อมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก, โครงการห้องเรียนพิเศษ เป็นต้น”

3.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ดังนี้

3.2.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ใช้การบริหารแบบเครือข่าย การมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการฝ่ายเครือข่ายการมีส่วนร่วม ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา เข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กองการศึกษา คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ชุมชน เข้ามาพัฒนาปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมร่วมกัน” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “แก้ไขปัญหาคือคือ ขอความร่วมมือจากทุกฝ่าย เช่น ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือรักษาสถานที่เมื่อมารับนักเรียน หรือขอความเห็นชอบคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาการศึกษา เพื่อขอจัดทำโครงการที่ต้องแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ช่วยเหลือการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เช่น การจัดสรรงบประมาณสำหรับแก้ไขปัญหา เป็นต้น” อีกทั้งมีผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งได้เสริมว่า “หลักการจัดการศึกษาให้เป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กน่าจะอยู่ คู่ชุมชน ดังนั้น ในการดำเนินงานการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จึงมีตัวแทนจากส่วนต่าง ๆ ของชุมชน เข้ามาเป็นคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในรูปแบบ ผู้แทนชุมชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนศิษย์เก่า เพื่อมาช่วยกำกับ ติดตาม สนับสนุนการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้เรียนรู้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อส่งเสริมให้การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดกลยุทธ์หรือแผนงาน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก”

3.2.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรใช้มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562 และ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2559 มาเป็นกรอบในการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษาทุกปี โดยให้คณะครูของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กปฏิบัติตาม และแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการจัดการศึกษา ทำหน้าที่ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา มีแนวทาง คือ ประชุมผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บุคลากรทางการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล นำมาพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก” ซึ่งมี

ผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องแต่งตั้งคณะกรรมการกำกับ ติดตาม และ ตรวจสอบประเมินผล เกี่ยวกับความปลอดภัยทุกด้านในสถานศึกษา ประเมินสภาพแวดล้อมและ ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้รายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนางานต่อไป”

3.2.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาหรือแนวทางการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และลงมือ ปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งโครงการที่จะช่วยให้เกิดการบริหารร่วมกัน อาทิเช่น โครงการเครือข่ายทาง การศึกษา, โครงการประชุมผู้ปกครอง นอกจากนี้ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องใช้นิเทศแบบ ความร่วมมือในการนิเทศ กำกับ ติดตาม โครงการ กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร สภาพแวดล้อม ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “ตัวอย่างของโครงการ/กิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วน ร่วมในการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิเช่น โครงการเครือข่ายการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก, โครงการประชุมผู้ปกครองนักเรียน, การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “การจัดทำโครงการ/กิจกรรม สำหรับการดำเนินงาน ด้านสภาพแวดล้อมนั้น ควรดำเนินการอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในการ บริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การศึกษา”

3.3 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็ก ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านปฏิสัมพันธ์ ของบุคลากร ดังนี้

3.3.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมองค์กร การทำงาน เป็นทีม และสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรในกลุ่ม อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา โดยจัดทำช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น กลุ่มไลน์ (Line) คณะทำงาน สำหรับให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ นอกจากนี้ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ต้องสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และชมเชยในลักษณะต่าง ๆ เช่น การมอบเกียรติบัตร หรือการพิจารณาเงินเดือนพิเศษ เมื่อบุคลากรได้รับรางวัลต่าง ๆ ที่มาจากการปฏิบัติงาน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การทำให้ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้น ต้องมีแนวทาง วิธีการ นโยบาย ที่ส่งเสริมให้ครูการ ทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเอง อันจะนำไปสู่การร่วมมือแก้ไขปัญหาด้าน

สิ่งแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งได้เสริมว่า “ผู้บริหารต้องสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน การมอบรางวัลและการจัดสวัสดิการที่เหมาะสมให้กับครู”

3.3.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะ ความสามารถของบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น การส่งเข้าอบรม การจัดสัมมนา การให้ทุนศึกษาต่อ หรือ การจัดโครงการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น เพื่อให้เกิดการทำงานเป็นทีมในองค์กร ซึ่งการจัดสรรงบประมาณนี้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องขอรับการสนับสนุนจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สมาคมผู้ปกครองและครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “การส่งเสริมทักษะและความสามารถของครู องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตั้งงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเอง ในโครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้ใช้พัฒนาครูด้านต่าง เช่น ทักษะการจัดทำสื่อ, ทักษะการดูแลเด็กที่ต้องการความดูแลเป็นพิเศษ, ความสามารถในการจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21, จัดให้มีการศึกษาดูงานเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ดีมาพัฒนางานในหน่วยงานของตน เป็นต้น”

3.4 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการเรียนการสอน ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ด้านการเรียนการสอน ดังนี้

3.4.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับการจัดแหล่งเรียนรู้ และจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของเด็ก ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “แนวทางการสนับสนุนจัดแหล่งเรียนรู้ ต้องมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เริ่มจากการวางนโยบายและแผนพัฒนาการศึกษาที่ครอบคลุมโครงสร้างอาคารบริเวณที่ตั้ง ภายในภายนอกอาคาร วัสดุอุปกรณ์ทุกชนิด รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการตรวจสอบการจัดสภาพแวดล้อมภายในชั้นเรียน จัดการสภาพแวดล้อมภายในอาคาร ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ เครื่องใช้ ให้ปลอดภัยเหมาะสมกับการใช้งานและเพียงพอ” อีกทั้งมีผู้เชี่ยวชาญท่านหนึ่งได้เสริมว่า “ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องจัดหางบประมาณให้กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสำหรับจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอก มีเป้าหมายในการพัฒนานักเรียนครบทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา”

3.4.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องสนับสนุน แนะนำ วิธีการใช้สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี ในการเรียนรู้ของเด็กนักเรียน โดยผู้บริหารต้องมอบหมายให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมอบหมายให้ครูจัดทำแผนประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องต่อการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียน การสอน ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญได้กล่าว “ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องได้รับการส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี นวัตกรรม มาใช้สำหรับจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ ทั้งในการเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ปกติ และการเรียนเสริมที่จัดให้สำหรับเด็กนักเรียนทุกคน ใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี” ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญอีกท่านหนึ่งได้เสริมว่า “ผู้บริหารควรจัดให้มี Internet ที่สามารถเข้าค้นหาข้อมูลเพื่อ มาช่วยในการสอนของครู จัดให้มีห้องคอมพิวเตอร์ สำหรับเด็กนักเรียนทุกคนได้เรียน มีกล้องวงจรปิด ประจำทุกห้องเรียน ช่วยรักษาความปลอดภัยของนักเรียนและครู เป็นต้น” อีกทั้งมีผู้เชี่ยวชาญท่าน หนึ่งได้เสริมว่า “แนวทางการควบคุมการใช้สื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี ประเมินผลการใช้สื่อเป็นประจำ และส่งเสริมให้ครูเผยแพร่สื่อการเรียนรู้”

กล่าวโดยสรุป ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนวทางการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายใน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ควรมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละด้านไว้ ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาด้านการบริหาร สภาพแวดล้อมโดยกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ให้ครอบคลุม

1.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรเสนอโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการสร้าง ปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

1.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำกับดูแลการ บริหารงานด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม

1.4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้ศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กจัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการประเมิน ดูแล จุดเสี่ยง ความปลอดภัย อย่างชัดเจน

2. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

2.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ ภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และลงมือเพื่อการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมร่วมกัน

2.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะครูในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

2.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรใช้มาตรฐาน ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบ ในการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปี การศึกษาทุกปี

2.4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาหรือแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3. ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

3.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมองค์กรการทำงาน เป็นทีมสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

3.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากร ในศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม

3.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น กลุ่ม ไลน์ (Line) สำหรับให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้

3.4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำโครงการ/ กิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะ ความสามารถของบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ

4. ด้านการเรียนการสอน

4.1 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอก ห้องเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมและเพียงพอ

4.2 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

4.3 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุน แนะนำ วิธีการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

4.4 ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมอบหมายให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดหา สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมอบหมายให้ครูจัดทำแผนประสบการณ์ การเรียนรู้ ให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องต่อการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ผู้วิจัยได้สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

1.1.1 เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

1.1.2 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

1.2 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ปีการศึกษา 2567 จำนวน 50 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ศึกษากับกลุ่มประชากร

1.2.2 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 3 คน และ 2) ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่ปฏิบัติงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีจำนวน 2 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .95 และแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง จำนวน 1 ฉบับ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองและใช้การตอบแบบสอบถามแบบออนไลน์ผ่าน Google Forms จำนวนทั้งสิ้น 44 ฉบับ และได้นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 44 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.00 ของแบบสอบถามทั้งหมดมาวิเคราะห์ ส่วนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยได้นัดหมายผู้ให้สัมภาษณ์ ทั้งเวลาและสถานที่ และดำเนินการสัมภาษณ์ประมาณคนละ 1 ชั่วโมง

1.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) **แบบสอบถาม** ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ส่วนข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

2) **แบบสัมภาษณ์** ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) จากนั้นสรุปและนำข้อมูลมาเรียบเรียงเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

1.3 ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 88.64 มีอายุน้อยกว่า 35 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 29.55 และมีอายุ 41 - 45 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 25 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 56.82 และมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็น ร้อยละ 43.18

1.3.1 การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อของแต่ละด้าน พบว่า

1) **ด้านการเรียนการสอน** โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดีเหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการ

เรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างเพียงพอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม

2) *ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูบุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการประเมินการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก

3) *ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ดี ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างสม่ำเสมอ ที่เป็นธรรมและโปร่งใส ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาและอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน การบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิธีการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อย่างเป็นระบบ

4) *ด้านอาคารสถานที่* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมี

มาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความร่มรื่น สวยงาม มีการจัดบรรยากาศและสถานที่ให้สะอาด ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่ที่อยู่เสมอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่สะดวกต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคาร และสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเขตบริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

1.3.2 แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง มีแนวทาง ดังนี้

1) ด้านอาคารสถานที่

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาด้านการบริหารสภาพแวดล้อมโดยกำหนดยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ให้ครอบคลุม พร้อมทั้งเสนอโครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการสร้าง ปรับปรุง พัฒนาสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เพื่อขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการกำกับ ดูแล การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ และสภาพแวดล้อม และควรจัดทำคำสั่งมอบหมายงานให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จัดบุคลากรเพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการประเมิน ดูแล จุดเสี่ยง ความปลอดภัย อย่างชัดเจน

2) ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และลงมือเพื่อการพัฒนาปรับปรุง แก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมร่วมกัน มีการแต่งตั้งและมอบหมายให้คณะครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำหน้าที่ตรวจสอบให้เป็นไปตามมาตรฐาน อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง โดยใช้ใช้มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง มาเป็นกรอบในการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล และต้องกำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษาทุกปี และควรจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา

3) ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรปลูกฝังค่านิยมวัฒนธรรมองค์กรการทำงานเป็นทีมสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียนและบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม มีการจัดทำช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ เช่น กลุ่มไลน์ (Line) สำหรับให้ทุก

คนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ และควรจัดสรรงบประมาณสำหรับจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะ ความสามารถของบุคลากร ในรูปแบบต่าง ๆ

4) ด้านการเรียนการสอน

ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ควรจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมและเพียงพอ โดยการขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือคณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมทั้งสนับสนุนแนะนำ วิธีการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และควรมอบหมายให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดหาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และมอบหมายให้ครูจัดทำแผนประสบการณ์การเรียนรู้ ให้มีความเชื่อมโยงและสอดคล้องต่อการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

2. อภิปรายผล

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในทุกแห่งต้องดำเนินตามแผนพัฒนาการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ ทุกช่วงวัยอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และร่วมมือกับรัฐในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล จึงทำให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในแต่ละแห่งต้องกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ พันธกิจ ให้สอดคล้องแผนพัฒนาการศึกษาที่กำหนดเป็นแม่บทของแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น สภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องนำยุทธศาสตร์ตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นมากำหนดเป็นนโยบายบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ครอบคลุมทุกด้าน เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด (แผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น, 2566) สอดคล้องแนวคิดของ จุฑามาส ชุ่นห้วน (2562, น. 50) ได้ให้ความหมายการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง การจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองในทุก ๆ ด้าน ซึ่งในสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ และมีบรรยากาศ มีความปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้างการพัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างหลากหลายจะช่วยพัฒนาให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพ มีสิ่งยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้และไม่มี

มลภาวะ ซึ่งเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นส่งเสริม สนับสนุนให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเอง ให้ไปสู่ จุดมุ่งหมายตามที่โรงเรียนหรือสถานศึกษานั้น ๆ กำหนด และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วนิดา รุ่งโรจน์สันติสุข และศันสนีย์ จะสุวรรณ (2561) พบว่า การบริหารสถานศึกษาต้องมีการ กำหนดนโยบายอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลาติดตามผลอย่างเป็นระบบ ประเมินผลการดำเนินงาน ด้านการบริหารบุคลากรมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ส่งเสริม และสนับสนุนให้บุคลากรเพิ่มพูนความรู้โดยการเข้ารับการอบรม ศึกษาดูงาน ประเมินการปฏิบัติงาน และให้ความสำคัญในการสร้างขวัญกำลังใจ ด้านการบริหารงบประมาณจัดสรรงบประมาณให้ เพียงพอใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าประหยัดและเกิดประโยชน์ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการเรียนการสอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องจัดสรรงบประมาณที่ใช้ในการบริหารจัดการศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งที่ได้รับการอุดหนุนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือจากเงินรายได้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพื่อใช้เกี่ยวกับการจัดหาสื่อ หนังสือ วัสดุ อุปกรณ์การเรียน เครื่องเล่นพัฒนาการเด็ก และวัสดุครุภัณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนายก องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรองนายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทในการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์ และทิศทางการพัฒนาคุณภาพศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างยั่งยืน รวมถึงการ สนับสนุนงบประมาณ ส่งเสริมการจัดทำแหล่งเรียนรู้ ระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการและ พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน โดยผู้บริหารและหัวหน้าส่วน ราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองปลัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการกองการศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา นักวิชาการศึกษา และ เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทใน การนำนโยบาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสู่การปฏิบัติ โดยจัดทำเป็นแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานทุกฝ่ายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมไปถึง ควบคุม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานต่าง ๆ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2559) ในด้านการเรียนการสอน นั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละแห่ง มีการจัดหาสนับสนุน การจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็ก เล็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก สอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลวรรณ แก้วถาวร (2561, น. 6) ได้กล่าวว่า การบริหารสภาพแวดล้อม ด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ผู้เรียนได้ทักษะและประสบการณ์ที่มี คุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประกอบด้วย หลักสูตร บรรยากาศในการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้สอน การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน มีสื่ออุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และนอกจากนี้ยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริกา ราชบุญทอง (2564) พบว่า สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้แก่ สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน สภาพแวดล้อมในห้องเรียน แหล่งเรียนรู้และความปลอดภัยในการเรียนรู้ สถานศึกษา มีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และมีการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การกำกับดูแลชั้นเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ วารินทร์ (2563) พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างบรรยากาศที่ดีเหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเพียงพอ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม เป็นสิ่งสำคัญ

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ด้านอาคารสถานที่ ที่เป็นเช่นนี้เพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังขาดในส่วนของการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมสม่ำเสมอ ส่งผลให้ความปลอดภัยของอาคารสถานที่ สำหรับการจัดการศึกษานั้นไม่เพียงพอ ไม่สมบูรณ์ และไม่ก่อประโยชน์ให้เกิดกับผู้เรียนได้ จากการวิจัยพบว่า สอดคล้องกับผลการประเมินภายในสถานศึกษาด้านสภาพแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ทั้ง 9 แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่ละแห่งมีปัญหาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ได้แก่ มีพื้นที่จำกัดในการสร้างสาธารณูปโภค ทำให้จุดบริการสาธารณูปโภคไม่เพียงพอต่อการใช้งานแหล่งเรียนรู้มีอยู่อย่างจำกัดไม่หลากหลายและทรุดโทรม ขาดการบำรุงรักษาอย่างต่อเนื่อง ขาดการประเมินสภาพแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบางแห่งไม่ได้รับการซ่อมแซม พัฒนา ปรับปรุง ให้สภาพแวดล้อมมีความพร้อมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2565) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับรายงานผลการพัฒนาการศึกษาไทยที่ผ่านมาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2559) พบว่า เด็กที่จะเข้าสู่ระบบการศึกษามีแนวโน้มลดลง พัฒนาการของเด็กปฐมวัยในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา เด็กมีพัฒนาการสมวัยลดลงจากร้อยละ 73.4 เป็นร้อยละ 72.7 ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษายังมีประสิทธิภาพต่ำ สถานศึกษาไม่สามารถใช้สภาพแวดล้อมต่าง ๆ ทางการศึกษาได้อย่างเต็มที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ วารินทร์ (2563) พบว่า แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอาคารสถานที่ ด้านอาคารสถานที่ มีแนวทางในการพัฒนาโดยศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนในการดำเนินงานอาคารสถานที่ให้เอื้อใน

การบริหารจัดการอาคารสถานที่ ควรมีการวางแผนโครงสร้างอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยจัดให้มีพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารแยกเป็นสัดส่วน ในการจัดกิจกรรมมีพื้นที่ใช้สอยแยกเฉพาะห้องนอน ห้องอาหาร ห้องกิจกรรมการเรียนรู้ ห้องปฐมพยาบาล และจัดอบรมให้ความรู้กับบุคลากรในการดำเนินงานอาคารสถานที่ ให้สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้พื้นที่ใช้สอยที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายใน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.2.1 ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดโครงสร้างการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม โดยแต่งตั้งคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการประเมิน ดูแล จุดเสี่ยง ความปลอดภัย และกำหนดให้มีการตรวจสอบอาคารสถานที่อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายด้านการบริหารสภาพแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นสังกัด และจัดสรรงบประมาณโดยขอรับการสนับสนุนจากฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อนำมาบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านอาคารสถานที่ให้มีความพร้อมสำหรับการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุทิวรธรรม ต้นติรจนาวงศ์ (2564, น. 10-4) ได้กล่าวถึง การบริหารงานสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดการทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ในสถานศึกษาทั้งเป็นสิ่งที่มีชีวิตและสิ่งไม่มีชีวิตที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น สภาพแวดล้อมภูมิทัศน์ อาคารสถานที่ บรรยากาศ ความปลอดภัย วัสดุอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอิทธิพลต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา รุ่งโรจน์สันติสุข และศันสนีย์ จะสุวรรณ์ (2561) พบว่า การบริหารด้านอาคาร สถานที่ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องมีการกำหนดนโยบายอย่างชัดเจน มีการดำเนินงานตามกำหนดระยะเวลาติดตามผลอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พรทิพย์ วารินทร์ (2563) พบว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการวางแผนในการจัดหางบประมาณมาสนับสนุนในการดำเนินงานอาคารสถานที่ให้เอื้อในการบริหารจัดการอาคารสถานที่ ควรมีการวางแผนโครงสร้างอาคารสถานที่ให้สอดคล้องกับการดำเนินงานอาคารสถานที่ สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2.2.2 ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องบูรณาการทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องร่วมวางแผนการจัดการเรียนการสอน และจัดหาสนับสนุนจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสมกับพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยขอรับเงินสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดหาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ต่าง ๆ ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ รวมถึงส่งเสริมการเรียนรู้

ห้องเรียน ในส่วนของครูผู้สอนนั้น ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนา และสนับสนุนความต้องการของครูในด้านการจัดการเรียนการสอน โดยจัดสรรงบประมาณ เพื่อ ส่งเสริมและสนับสนุนในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง เช่น จัดอบรมครูในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการ จัดการเรียนการสอน เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิไลวรรณ แก้วถาวร (2561, น. 6) ได้ กล่าวไว้ว่า การบริหารสภาพแวดล้อมด้านการจัดการเรียนการสอน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมให้ ผู้เรียนได้ทักษะและประสบการณ์ที่มีคุณภาพและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ประกอบด้วย หลักสูตร บรรยายภาคในการเรียนการสอน พฤติกรรมของผู้เรียนและผู้สอน การสร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน มีสื่อ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน และสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สาริกา ราชบุญทอง (2564) พบว่า การจัดการศึกษาต้องมีการกำหนดนโยบายและวางแผนการ จัดการศึกษา การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การนำผลการ ประเมินไปพัฒนาและปรับปรุงจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ครูต้องมีการสร้างและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การออกแบบการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ การใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ รวมถึงการจัด บรรยายภาคในชั้นเรียนการกำกับดูแลชั้นเรียน

2.2.3 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรให้ ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เข้ามามีส่วนร่วมในการแสดง ความคิดเห็น เพื่อการพัฒนา ปรับปรุง และแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อม โดยใช้มาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการกำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการ ประจำปีการศึกษาทุกปี ซึ่งการกำกับติดตามนั้น ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินการจัด การศึกษา รวมถึงต้องจัดทำโครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบริหารสภาพแวดล้อมด้าน การบริหารจัดการภายในสถานศึกษา อาทิเช่น โครงการเครือข่ายทางการศึกษา, โครงการประชุม ผู้ปกครอง นอกจากนี้ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องใช้การนิเทศแบบความร่วมมือในการนิเทศ กำกับติดตาม โครงการ/กิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด ของ นิชาภา เจริญรวาย (2566, น. 6) กล่าวถึงองค์ประกอบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา หมายถึง สถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการภายในประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มีวิสัยทัศน์ มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีโครงสร้างการ บริหารงานชัดเจน ส่งเสริมการทำงานร่วมกันแบบมีส่วนร่วม มีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาริกา ราชบุญทอง (2564) พบว่า ด้านการบริหารสถานศึกษาต้อง กำหนดนโยบายและวางแผนการจัดการศึกษา จัดโครงสร้างการทำงานที่เป็นระบบ บริหารการศึกษา แบบมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การนิเทศ ติดตามและประเมินผล การนำผลการประเมินไปพัฒนา

และปรับปรุง บริหารจัดการสิ่งแวดล้อมแบบร่วมมือ รวมถึง การสร้างความเป็นเพื่อนร่วมงานและ เกิดเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้วิชาชีพ

2.2.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรมองค์การการทำงานเป็นทีมสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองระหว่างผู้บริหาร ครูผู้สอน นักเรียน และบุคลากรในกลุ่มอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา มีการจัดทำช่องทางการสื่อสารต่าง ๆ สำหรับให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ อีกทั้งผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้องสร้างขวัญและ กำลังใจให้กับบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยการจัดสวัสดิการต่าง ๆ ที่เหมาะสม และชมเชยใน ลักษณะต่าง ๆ นอกจากนี้ควรขอรับการสรรงบประมาณจากฝ่ายที่เกี่ยวข้องซึ่งเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สมาคมผู้ปกครองและครู ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นต้น สำหรับจัดทำโครงการ/กิจกรรม เพื่อใช้ในการพัฒนาทักษะ ความสามารถ ของบุคลากร ในรูปแบบ ต่าง ๆ อาทิเช่น การส่งเข้าอบรม การจัดสัมมนา การให้ทุนศึกษาต่อ หรือ การจัดโครงการที่ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีของบุคลากร เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากร ทางการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เนตรชนก ทองคำ (2565, น. 46) กล่าวว่า การ บริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร เป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลต่าง ๆ ที่อยู่ ร่วมกันความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างบุคคล เป็นการจัดการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเพื่อนร่วม ชั้นเรียน กลุ่มเพื่อนมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักเรียนทั้งด้านความรู้ความประพฤติ บุคลิกภาพ ทัศนคติและความเป็นอยู่ เมื่อบุคคลที่อยู่ร่วมกันย่อมมีพฤติกรรมต่าง ๆ ทั้งมีลักษณะ คล้ายคลึงกันและแตกต่างกัน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรทำความเข้าใจในพฤติกรรมและปฏิสัมพันธ์ ของบุคคล เพื่อนำไปสู่การบริหารสภาพแวดล้อมด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในการร่วมกันทำกิจกรรม เป็นทีมหรือเป็นกลุ่ม และสอดคล้องกับงานวิจัยของจิตตานันท์ สุพรหมอินทร์ และเผชิญ กิจระการ (2560) พบว่า จัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาเป็นมุ่งเน้นให้เป็นชุมชนแห่งการ เรียนรู้ ประชุมปรึกษาหารือและช่วยกันวางแผนพัฒนา ดำเนินการ ส่งเสริมและพัฒนาการจัด สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ส่งเสริมการจัดกิจกรรมพิเศษ ส่งเสริม กระบวนการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน มีการส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เต็มไปด้วยความรักและความเข้าใจระหว่างครูกับนักเรียน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สิวราช อินตะวิชัย (2563) พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมเน้นการสร้าง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีบรรยากาศที่เป็นกันเอง การสื่อสารด้วยคำพูดและท่าทางที่สุภาพ และเป็นมิตร มีการรับฟังซึ่งกันและกัน ครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาต่อผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้อง กับงานวิจัยของ ธงชัย ทองเสวก (2565) พบว่า การสร้างบรรยากาศทางการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นกับ ผู้เรียน ต้องมีการเตรียมพร้อมในการส่งเสริมสัมพันธ์ภาพที่ดีความรู้สึกที่ดีระหว่างทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

ในการส่งเสริมผู้เรียนให้มีทักษะการเรียนรู้ นอกจากนี้การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้บริหาร ครูและชุมชนเป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ มีดังนี้

3.1.1 ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีการกำกับ ติดตาม รวมทั้งตรวจสอบจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่ อย่างน้อยปีการศึกษาละ 1 ครั้ง โดยจัดทำเป็นคณะกรรมการในการบริหารจัดการด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และนำผลการประเมินเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อไป

3.1.2 ด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดสรรงบประมาณ สำหรับการจัดหาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการตามช่วงอายุของเด็ก ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา

3.1.3 ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงด้านสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ และบริหารจัดการแบบความร่วมมือให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานแก้ไขปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อันจะเกิดขึ้นในด้านต่าง ๆ

3.1.4 ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดทำโครงการ/กิจกรรมที่ส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร เปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการศึกษาแนวทางการส่งเสริมบทบาทของผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในสู่การเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

3.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.2.3 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในจังหวัดอื่นๆ

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2542). *แนวการจัดประสบการณ์ก่อนประถมศึกษา*. โรงพิมพ์ครุสภาลาดพร้าว.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2559). *มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559*.
https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2017/4/2199_5930.pdf.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2566). *แผนพัฒนาการศึกษา (2566-2570)*.
https://www.dla.go.th/upload/ebook/column/2023/2/2354_6270.pdf
- กฤษณ ก่อสละ. (2564). *การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวชิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดระยอง. (2567). *ข้อมูลพื้นฐานทางการศึกษา จังหวัดระยอง*.
- กิ่งกนก กิณเรศ. (2565). *การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติยา โปธิสาเกตุ. (2561). *การพัฒนาแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา เอกชน. วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม, 8(2), 54-61.*
- คณะกรรมการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ. (2562). *มาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. 2562*. https://www.dla.go.th/upload/document/type2/2019/3/21360_2_1551673939396.pdf.
- จักรพงษ์ แผ่นทอง. (2562). *การหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม*. <https://krujakrapong.com>.
- จิตรา พันพิพัฒน์. (2565). *กลยุทธ์การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชรเขต 1 และ 2. วารสารชุมชนวิจัย, 16(2), 163.*
- จิตตานันท์ สุพรหมอินทร์ และเผชญิ กิจระการ. (2560). *การพัฒนาแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19. วารสารบัณฑิตศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 14(67), 91-100.*
- จิราพร เครือแวงมน. (2562). *การพัฒนาแนวทางการจัดการสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท]*. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

- จุฑามาส ชุณหวัน. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี 24* [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร์. (2558). *เอกสารประกอบการบรรยายการออกแบบการวิจัยและการสร้างเครื่องมือ*.
- ธงชัย ทองเสวก. (2565). *แนวทางการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก. วารสารเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 5(16), 95-108.*
- นิตยา แก่นพุ่ม. (2562). *การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษของโรงเรียนกาญจนาภิเษราชวิทยาลัย [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- นิชาภา เจริญรอย. (2566). *การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชลบุรี-ระยอง [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.*
- เนตรนภา ทองดำ. (2565). *การจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ของโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่ม 7 [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.*
- ประวีณา โภควณิช. (2559). *แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สำหรับสถานศึกษา เรียนรวมระดับประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.*
- พระราชบัญญัติการศึกษา พ.ศ. 2542. (2542). *ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 116 ตอนที่ 74 ก. น.1-23.*
- พระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2562. (2562). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 136 ตอนที่ 56 ก.*
- พรทิพย์ วารินทร์. (2563). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดอ่างทอง [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.*
- พิมพ์วิภา ทายประโคน. (2560). *การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนกลุ่มเกาะจันทร์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 [วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยบูรพา.*
- ภัทรานิษฐ์ สงประชา. (2562). *สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนโสตศึกษา [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.*

- ภัทรสุดา ชมเมย. (2563). *ปัจจัยการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของครู กลุ่มกรุงเทพเหนือ สังกัดกรุงเทพมหานคร* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่. (2561). รูปแบบการจัดการสิ่งแวดล้อมเชิงพุทธในสถานศึกษา. *วารสารมหาจุฬาริชาการ*, 5(2), 164-179.
- วนิดา รุ่งโรจน์สันติสุข และศันสนีย์ จะสุวรรณ์. (2561). แนวทางการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดปทุมธานี. *การประชุมวิชาการเสนอมผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8*, (น.2093-2104).
- วิจิต เทพประสิทธิ์. (2559). *กายศาสตร์กับการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในห้องเรียนคอมพิวเตอร์*. <https://www.gotoknow.org/posts/46080>.
- วีไลวรรณ แก้วถาวร. (2561). *การบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของวิทยาลัยเทคนิคกระบี่* [การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา. (2565). *รายงานการประเมินตนเองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา ประจำปีการศึกษา 2559*. เทศบาลตำบลจอมพลเจ้าพระยา.
- สาริกา ราชบุญทอง. (2564). *การพัฒนาแบบการบริหารสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). *แนวทางการจัดสภาพแวดล้อมชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 1-3*. โรงพิมพ์ชุมนุมจุฬารักษ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2565). *รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ประจำปีการศึกษา 2565*.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. <https://backoffice.onec.go.th/uploaded/Outstand/2017-EdPlan60-79.pdf>.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570*. https://www.nesdc.go.th/article_attach/article_file_20230307173518.pdf.
- สิวราช อินต๊ะวิชัย. (2563). *การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต]. มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุทธิวรรณ ตันติรจนางศ์. (2564). หน่วยที่ 10 การบริหารวิชาการและทรัพยากรการศึกษา. ใน *ประมวลสาระชุดวิชา การบริหารวิชาการและทรัพยากรการศึกษา*. หน่วยที่ 1-15 (พิมพ์ครั้งที่ 5, น. 10-31). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

สุรกิจ ปรางสร. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้บนเครือข่ายตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาจริยธรรมของเยาวชนไทย. การศึกษาสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จังหวัดราชบุรี [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต]*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์.

Marcin Gierczyk. (2021). *The Impact of School Environment on Talent Development: A Retrospective View of Gifted British and Polish College Students*. <https://doi.org/10.1177/1932202X2111034909>.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

มหาวิทยาลัยศรี

นครินทรวิโรฒราชวิทยาลัย

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือ

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 1 : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สถานที่ทำงาน : คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารการศึกษา บริหารงานวิชาการ บริหารทรัพยากร
การศึกษา การสร้างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การบริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 2 : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร

ตำแหน่ง : อาจารย์ประจำวิทยาลัยการศึกษา

สถานที่ทำงาน : มหาวิทยาลัยพะเยา

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารการศึกษา บริหารงานวิชาการ บริหารทรัพยากร
การศึกษาการสร้างรูปแบบและพัฒนากลยุทธ์การบริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิคนที่ 3 : ดร.นิพัทธ์พร โกลลิตติศักดิ์

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดคู้กระถิน

สถานที่ทำงาน : โรงเรียนวัดคู้กระถิน อ.เมือง จ.ราชบุรี

วุฒิการศึกษา : ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประสบการณ์หรือความชำนาญ : การบริหารการศึกษา บริหารงานวิชาการ บริหารทรัพยากร

รายชื่อผู้ให้การสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

1. ชื่อ-นามสกุล ว่าที่ ร.ต.ศราวุธ เย็นกาย
สถานที่ทำงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่น้ำคู้
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. ชื่อ-นามสกุล นางสาวญาณิฐา อุตมสุขโกคิน
สถานที่ทำงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลบ่อวิน
ตำแหน่ง : รักษาการแทน ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
3. ชื่อ-นามสกุล จำเอกสันติ ห้วงน้ำ
สถานที่ทำงาน : เทศบาลตำบลเกาะช้าง
ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการกองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
4. ชื่อ-นามสกุล นางวนิดา จันทพันธ์
สถานที่ทำงาน : องค์การบริหารส่วนตำบลหนองเหียง
ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ตำบลหนองเหียง
5. ชื่อ-นามสกุล นางสาวศิริมล เล็กน้อย
สถานที่ทำงาน : เทศบาลเมืองแพรภษาใหม่
ตำแหน่ง : หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา รักษาการแทน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลแพรภษาใหม่

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สกลนคร

ที่ อว.0602.16 (ว) / ๖๖๕

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ พฤษภาคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ

เรียน ดร.นิพัทธ์พร โคมกิตติศักดิ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาชั้นคว่ำอึสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว่ำอึสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ตามโครงการการศึกษาชั้นคว่ำอึสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาชั้นคว่ำอึสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาชั้นคว่ำอึสระไว้ชิ้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาชั้นคว่ำอึสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / 376

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

28 พฤษภาคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประทุมทอง ไตรรัตน์

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ตามโครงการการศึกษาค้นคว้าอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษาจะนำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / 375

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๘ พฤษภาคม 2567

เรื่อง ขอเรียนเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิษระ จตุพร

สิ่งที่ส่งมาด้วย โครงการการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ตามโครงการการศึกษาคั่นคว่ำอิสระที่แนบมาด้วยนี้

การจัดทำการศึกษาคั่นคว่ำอิสระเรื่องดังกล่าว นักศึกษาได้จัดทำเครื่องมือที่จะเก็บรวบรวมข้อมูลและได้รับความเห็นชอบเบื้องต้นจากอาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาคั่นคว่ำอิสระไว้ขั้นหนึ่งแล้ว แต่เพื่อให้เครื่องมือที่จัดทำนั้นมีความครอบคลุมเนื้อหาวิชา แนวปฏิบัติ และสอดคล้องกับหลักและกระบวนการวิจัย ทางสาขาวิชาจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษา ได้โปรดพิจารณาตรวจสอบและให้ความคิดเห็นเพื่อการปรับปรุงเครื่องมือการศึกษาคั่นคว่ำอิสระของนักศึกษาผู้นี้ด้วย สำหรับรายละเอียดอื่น ๆ นักศึกษานำเรียนด้วยตนเอง

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านเป็นอย่างดี จึงขอขอบ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / 466

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

๒๕ มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาทดลองเครื่องมือ

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ในกรณีนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ทั้งนี้ จะมีให้เป็นการรบกวนเวลาเรียนตามปกติของนักเรียน และผลการศึกษาค้นคว้าอิสระที่ได้จะเป็นประโยชน์แก่งานวิชาการสืบไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาได้ทดลองเครื่องมือ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / 470

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

26 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูล

เรียน นายกเทศมนตรี และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหารและครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / 470

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

26 มิถุนายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช กำลังทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ในการนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระจากผู้บริหารและครู ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๕38

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน ว่าที่ร้อยตรีศราวุธ เอ็นกาย

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากท่านผู้อำนวยการกองการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (ว) / 538

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นางสาวณัฐา อุดมสุขโกศล

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากท่านผู้อำนวยการกองการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2504-8505

เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๔๖๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน จำเอกสันติ หวังน้ำ

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษาศา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง
แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากท่านผู้อำนวยการ
กองการศึกษา

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล
การสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับ
ความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๕๖๘

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขออนุญาตขอให้ให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรียน นางวนิดา จันทร์พันธุ์

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาการศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากท่านผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้จากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วิฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ที่ อว.0602.16 (บ) / ๕38

สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช
ตำบลบางพูด อำเภอปากเกร็ด
จังหวัดนนทบุรี 11120

12 กรกฎาคม 2567

เรื่อง ขออนุญาตให้นักศึกษาเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ

เรียน นางสาวสิวิมล เล็กน้อย

ด้วยนายธีรภัทร์ สิงห์หลง นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ได้รับอนุมัติให้ทำการศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง แนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง ซึ่งนักศึกษาจำเป็นต้องเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์จากท่านผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตจากท่าน ในการอนุญาตให้นักศึกษาดำเนินการเก็บข้อมูล การสัมภาษณ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ตามวัน เวลา และรายละเอียดที่นักศึกษาเสนอมาพร้อมนี้ หวังว่าจะได้รับความกรุณาจากท่านและขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ฝ่ายบัณฑิตศึกษา
โทร. 0-2504-8505
เบอร์โทรศัพท์นักศึกษา 061-949-4144

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒราชภัฏ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
2. แบบสอบถามมี 2 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง
3. กรุณาตอบแบบสอบถามนี้ให้ครบทุกข้อ และกรุณาตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามในครั้งนี้จะไม่กระทบกระเทือนต่อการปฏิบัติงานของท่านแต่ประการใด
4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามนี้ จะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับและจะนำผลไปใช้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้นี้เท่านั้น

นายธีรภัทร์ สิงห์หลง

นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับข้อมูลของท่าน

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

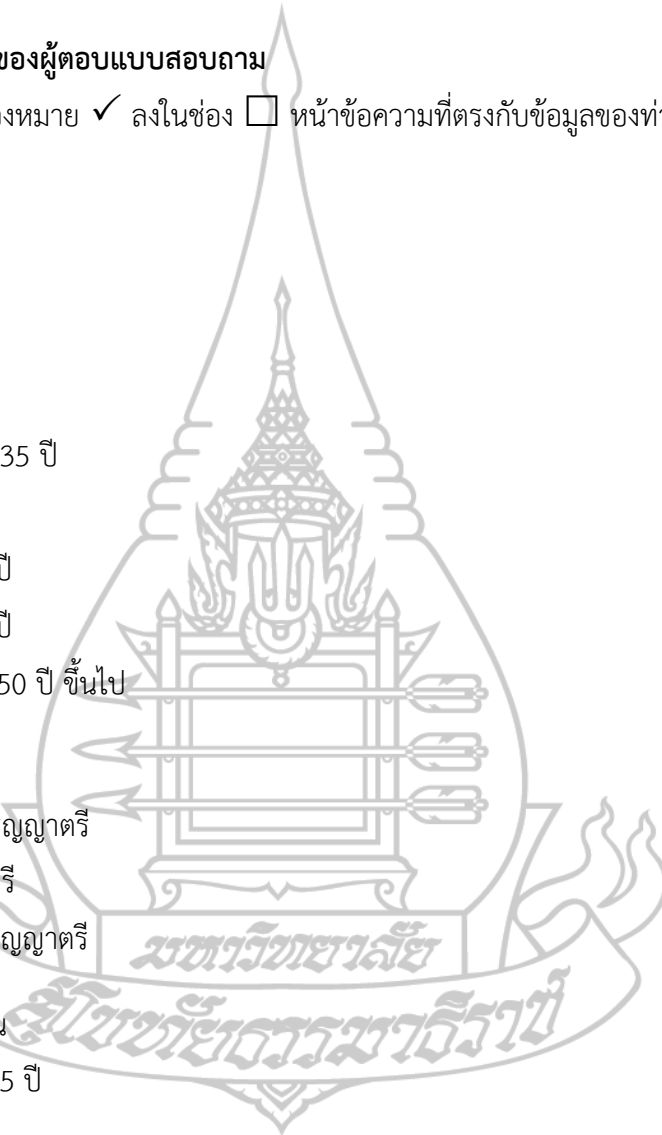
- น้อยกว่า 35 ปี
 35 - 40
 41 - 45 ปี
 46 - 50 ปี
 มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป

3. ระดับการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 สูงกว่าปริญญาตรี

4. ประสบการณ์ทำงาน

- น้อยกว่า 5 ปี
 5-10 ปี
 มากกว่า 10 ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องตารางที่สอดคล้องกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของท่าน เพียงข้อละ 1 ระดับเท่านั้น โดยกำหนดระดับ ดังนี้

5 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง การดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านอาคารสถานที่						
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคาร และสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา					
3	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดลอม					
4	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดลอมอาคารสถานที่อยู่เสมอ					
5	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดลอมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความร่มรื่น					

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	สวยงาม มีการจัดบรรยากาศและสถานที่ให้สะอาด					
6	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนที่สะดวกต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
7	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเขตบริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้					
ด้านการเรียนการสอน						
8	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน					
9	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ					
10	ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน					
11	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม					
12	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์การเรียนรู้อย่างเพียงพอ					
ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา						
13	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
14	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ อย่างต่อเนื่อง					
15	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ดี					
16	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ					
17	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมิน การบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง					
18	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน					
19	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างสม่ำเสมอที่เป็นธรรม และโปร่งใส					
20	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวิธีการแก้ปัญหาด้านการบริหารจัดการสภาพแวดล้อม อย่างเป็น ระบบ					
21	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาเป็นไปตามมาตรฐานสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ					
ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร						
22	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครู					

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
	และบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในสถานศึกษา					
23	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน					
24	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในการทำงานของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ให้เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ					
25	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาด้านสภาพแวดล้อมภายในของสถานศึกษา					
26	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ในการประเมินการดำเนินงานภายในของสถานศึกษา					
27	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง มีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของเด็กเล็ก					

ขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง.....

สัมภาษณ์เมื่อวันที่.....

เริ่มการสัมภาษณ์ เวลา น. จบการสัมภาษณ์ เวลา น.

วิธีการสัมภาษณ์ (โทรศัพท์/บันทึกเสียง)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของ
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

คำชี้แจง จากการศึกษาวิจัยได้ศึกษาการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนา
เด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง และได้สรุปผลการศึกษา (ตามเอกสารประกอบการ
สัมภาษณ์) ผู้วิจัยขอความกรุณาจากท่าน โปรดพิจารณาให้แนวทางตามประเด็นคำถาม ดังนี้

1. ด้านอาคารสถานที่

1.1 ท่านมีแนวทางพัฒนาให้การดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ดำเนินการสำรวจ ประเมินจุด
เสี่ยง ความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม รวมถึงวิธีการปรับปรุงสิ่งแวดล้อมอย่าง
สม่ำเสมอ เพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการศึกษา และสามารถเป็นต้นแบบ
ให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอื่น ๆ นำไปเป็นตัวอย่างในการดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

1.2 ท่านมีแนวทางพัฒนา วิธีการ หรือนโยบาย ในการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก
ห้องเรียน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย รวมทั้งมีการกำหนดเขต
บริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้หรือไม่

.....
.....

2. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา

2.1 ท่านมีแนวทางพัฒนา มีวิธีการ กลยุทธ์ ระบบ ขั้นตอน สำหรับการแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

.....

.....

2.2 ท่านมีแนวทาง วิธีการ ในการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้มีมาตรฐาน และสามารถนำไปเป็นตัวอย่างในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบด้านการบริหารจัดการภายในอย่างไร

.....

.....

2.3 ท่านมีวิธีการ ดำเนินโครงการ/กิจกรรม หรือแนวทาง เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างไร

.....

.....

3. ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร

3.1 ท่านมีแนวทาง วิธีการ หรือนโยบาย เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ทางความคิดระหว่างกันของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

.....

.....

3.2 ท่านมีแนวทาง วิธีการ หรือกำหนดนโยบาย เพื่อส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นทีมและสร้างบรรยากาศ ที่เป็นกันเองในการทำงานของครู บุคลากร นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างไร

.....

.....

3.3 ท่านมีแนวทาง วิธีการ หรือกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอนของครูให้เป็นต้นแบบของการจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างไร

.....

.....

4. ด้านการเรียนการสอน

4.1 ท่านมีแนวทางพัฒนา การจัดหา ขั้นตอน การสนับสนุน การจัดแหล่งเรียนรู้ภายใน และภายนอกห้องเรียนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้เหมาะสมอย่างไร

.....

.....

4.2 ท่านมีแนวทาง วิธีการ หรือมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้ที่สามารถนำไปเป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างไร

.....

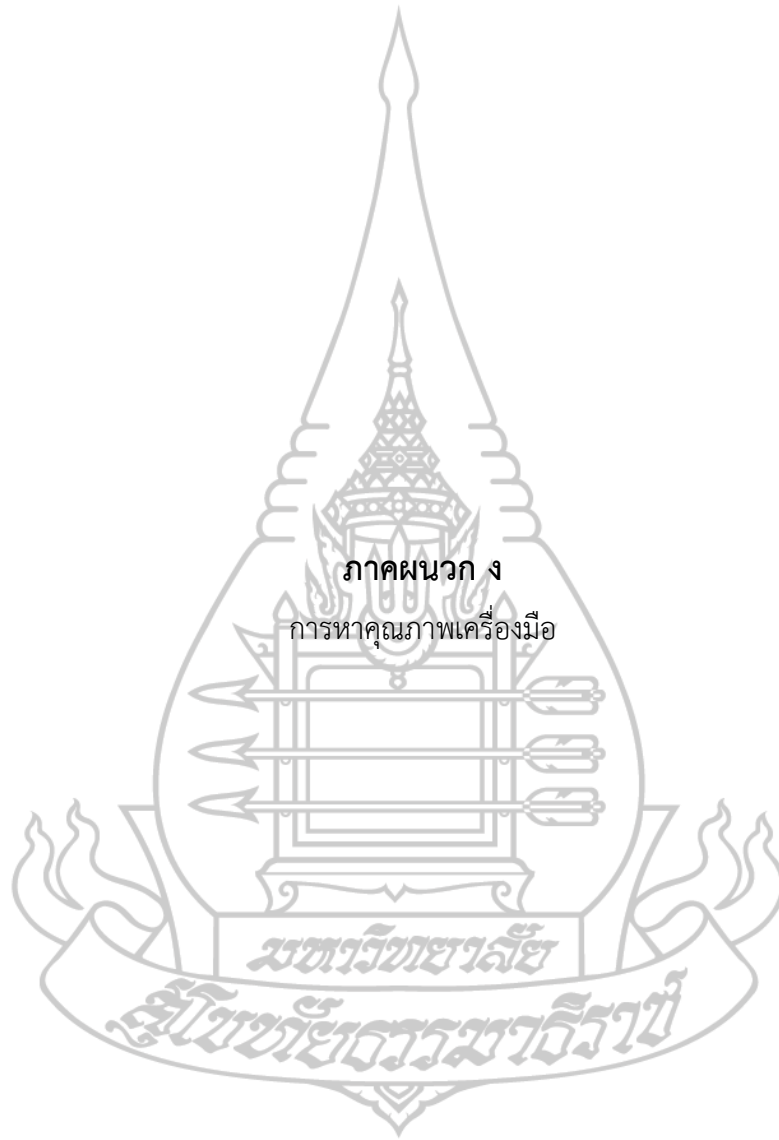
.....

4.3 ท่านมีแนวทางพัฒนาครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และสามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนอย่างไร

.....

.....

ภาคผนวก ง

การหาคุณภาพเครื่องมือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์

สุโขทัยวิทยาเขตราชภัฏวชิรเวศน์

ผลการตรวจสอบเครื่องมือของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานด้าน
สภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
1	เพศ () ชาย () หญิง	0	1	1	0.67	ใช้ได้
2	อายุ () น้อยกว่า 35 ปี () 35 - 40 () 41 - 45 ปี () 46 - 50 ปี () มากกว่า 50 ปี ขึ้นไป	1	1	1	1	ใช้ได้
3	ระดับการศึกษา () ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก () อื่น ๆ ระบุ.....	1	1	0	0.67	ใช้ได้
4	ประสบการณ์ทำงาน () น้อยกว่า 5 ปี () 5-10 ปี () มากกว่า 10 ปี	1	1	1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านสภาพแวดล้อมภายในของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอปลวกแดง จังหวัดระยอง

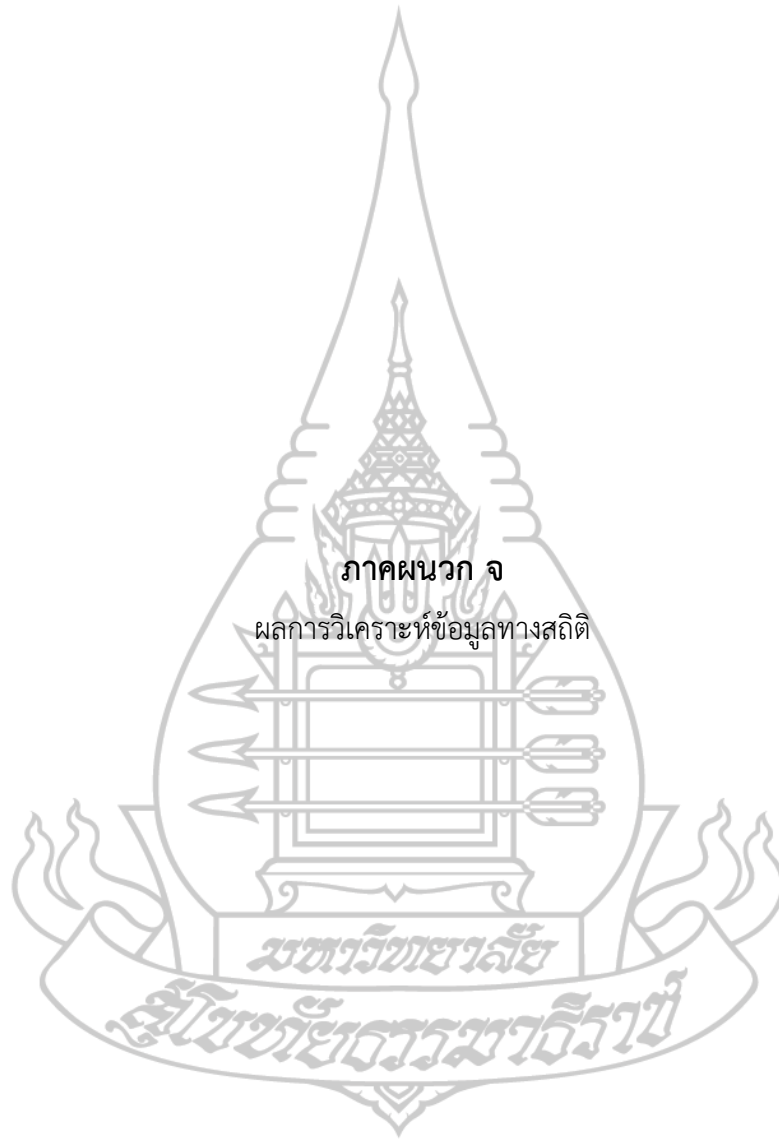
ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
1. ด้านอาคารสถานที่						
1)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดอาคาร และสถานที่ให้มีความมั่นคง แข็งแรง และปลอดภัย	1	1	0	0.67	ใช้ได้
2)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีมาตรการและแนวปฏิบัติในการดูแลเอาใจใส่เกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานศึกษา	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสำรวจ ประเมินจุดเสี่ยงและความปลอดภัยของอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	1	1	0	0.67	ใช้ได้
4)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการบำรุงดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมอาคารสถานที่อยู่เสมอ	1	1	1	1	ใช้ได้
5)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียนให้มีความร่มรื่น สวยงาม มีการจัดบรรยากาศและสถานที่ให้สะอาด	1	1	0	0.67	ใช้ได้
6)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อม ภายในและภายนอกห้องเรียนที่สะดวกต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้
7)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน รวมทั้งมีการกำหนดเขตบริเวณสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ที่เพียงพอและเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
2. ด้านการเรียนการสอน						
1)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาผู้เรียน	1	1	1	0.67	ใช้ได้
2)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ตรงกับผู้เรียนในแต่ละช่วงอายุ	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3)	ครูในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการสร้างบรรยากาศที่ดี เหมาะสมต่อการเรียนรู้ สามารถช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจและแรงจูงใจในการเรียน	1	1	1	1	ใช้ได้
4)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกห้องเรียนอย่างเหมาะสม	1	1	0	0.67	ใช้ได้
5)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ในการจัดกิจกรรม ประสบการณ์การเรียนรู้เพียงพอ	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความคำถาม	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
3. ด้านการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา						
1)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของครูและบุคลากรที่ได้รับมอบหมายงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	1	1	1	1	ใช้ได้
2)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการวางแผนปฏิบัติงานและติดตามการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรให้สอดคล้องกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	ใช้ได้
3)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอในการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้เรียนได้รับบริการที่ดี	1	1	1	1	ใช้ได้
4)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่งเสริมสนับสนุนให้ครู ผู้เรียน และชุมชนมีส่วนร่วมการบริหารจัดการภายในสถานศึกษา และอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	1	1	1	1	ใช้ได้
5)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการกำกับ ติดตามตรวจสอบและประเมิน การบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	1	ใช้ได้
6)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานในสถานศึกษาที่ถูกต้องครบถ้วน	1	1	1	0.67	ใช้ได้
7)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีระบบการประเมินผลการทำงานของครูและบุคลากร อย่างสม่ำเสมอที่เป็นธรรมและโปร่งใส	1	1	1	1	ใช้ได้

ข้อ	ข้อความ	ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	สรุป
		1	2	3		
4. ด้านปฏิสัมพันธ์ของบุคลากร						
1)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีปฏิสัมพันธ์ ทั้งทางบวกและทางลบ ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา ในสถานศึกษา	1	1	0	0.67	ใช้ได้
2)	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะและความสามารถในการจัดการเรียนการสอน รวมถึงส่งเสริมการสร้างปฏิสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรที่อยู่ร่วมกัน	1	1	0	0.67	ใช้ได้
3)	ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติงานร่วมกันเป็นทีมในบรรยากาศที่เป็นกันเอง เพื่อสนับสนุนการการจัดประสบการณ์เรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ	1	1	0	0.67	ใช้ได้
4)	ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาภายในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	0	0.67	ใช้ได้
5)	ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	0	0.67	ใช้ได้
6)	ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ระหว่างกัน ก่อให้เกิดความรักและความสามัคคีร่วมกันในหมู่คณะ เพื่อสนับสนุนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	1	1	0	0.67	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ค่าความเที่ยง

Reliability

Notes		
Output Created		30-ก.บ.-2567, 21 เมษัถ 16 นัฒ
Comments		
Input	Active Dataset	DataSet0
	Filter	<none>
	Weight	<none>
	Split File	<none>
	N of Rows in Working Data File	30
	Matrix Input	
Missing Value Handling	Definition of Missing	User-defined missing values are treated as missing.
	Cases Used	Statistics are based on all cases with valid data for all variables in the procedure.
Syntax		RELIABILITY VARIABLES=VAR00001 VAR00002 VAR00003 VAR00004 VAR00005 VAR00006 VAR00007 VAR00008 VAR00009 VAR00010 VAR00011 VAR00012 VAR00013 VAR00014 VAR00015 VAR00016 VAR00017 VAR00018 VAR00019 VAR00020 VAR00021 VAR00022 VAR00023 VAR00024 VAR00025 VAR00026 VAR00027 SCALE='ALL VARIABLES',ALL MODEL=ALPHA STATISTICS=DESCRIPTIVE SCALE SUMMARY=TOTAL
Resources	Processor Time	00 นัฒ 0 นัฒ
	Elapsed Time	00 นัฒ 0 นัฒ

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.950	27

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อสกุล	นายธีรภัทร์ สิงห์หลง
วัน เดือน ปี เกิด	13 มกราคม 2534
สถานที่เกิด	จังหวัดขอนแก่น
ที่อยู่ปัจจุบัน	221 หมู่ 3 ตำบลกุดเค้า อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น 40160
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.5 ปี) สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ประวัติการทำงาน	นักวิชาการศึกษาชำนาญการ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดง อำเภออุบล รัตน์ จังหวัดขอนแก่น

